

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

V. évfolyam 1. szám

Diszlexia-prevenció

A könyv és a könyvtárak szerepe az érzékenyítésben

Doja, a cigánytündér

Könyvtári akadálymentesítés – megközelítés és használat

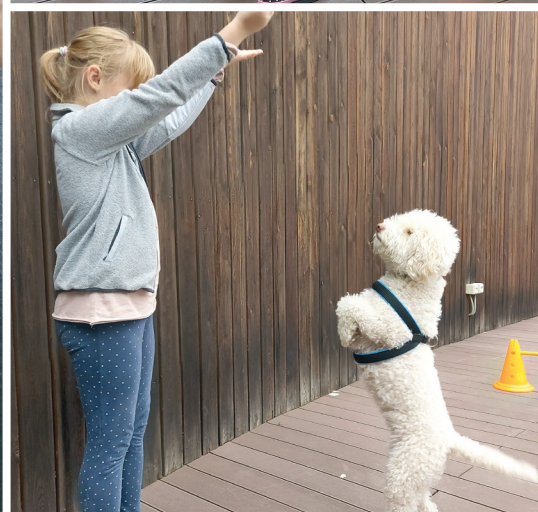
ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2021. tavasz

Képválogatás a Kutyatár foglalkozásokról

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

Akadálymentesség, tolerancia, identitáskeresés, diszlexia, empátia, elfogadás és más érzékenyítő témákat érintve próbálunk utána járni annak, hogy a könyvtár miképpen tud segíteni, milyen feladatokat tud elvállalni ennek közvetítésében. Első cikkünk a diszlexia-prevenció témájával és az olvasási nehézségekkel küzdő gyerekekkel foglalkozik. Bemutatjuk a témához kapcsolódó, 10 alkalomból álló „Kutyatár” kutyaterápiás foglalkozást, amely a könyvtár falai között segítséget nyújtott szülőknek és olyan gyerekeknek, akik az olvasásfejlesztésben támogatásra szorultak. Egy interjút olvashattok Dr. Béres Judittal, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának egyetemi docensével, aki az érzékenyítő könyvekről és a könyvtárak érzékenyítéshez kapcsolódó lehetséges feladatairól beszél nekünk. A „Bemutakoznak könyvtáraink” rovatban megismerhetitek a magyarteleki szolgáltatóhelyet és a helyi könyvtárost, Rauschenberger Évát. Helyi érték rovatunk a Pécs története monográfia harmadik kötetét mutatja be. KisSzínes rovatunkban beszámolunk arról, hogy a könyvtári programok a vírushelyzet miatt az online térbe kerültek, ezért kérjük, hogy figyeljétek a könyvtár webes felületeit, ahol 10 héten keresztül heti két program kerül publikálásra. ÖtletBörze rovatunkban a Doja, a cigánytündér című animációs mese feldolgozásához adunk pár ötletet. Hasznos tudnivalók rovatunkban a könyvtárak akadálymentesítésének fontosságára hívjuk fel a figyelmet. Könyvajánlónkban pedig olyan könyveket gyűjtöttünk össze, amelyek segíthetnek többek között önmagunk és mások elfogadásában, a nehézségeinkkel való küzdelmekben, az előítéletekkel kapcsolatos vélemény-nyilvánításban!

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
<http://www.csgyk.hu>

Felelős kiadó:

Misler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szilávná, Németh Luca,
Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor
Megjelenik negyedévente, 300 példányban.
ISSN 2559-8767

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS

4

A fejlesztés lehetőségei az olvasási nehézségek leküzdésére könyvtári környezetben

INTERJÚ

6

A könyv és a könyvtárak szerepe az érzékenyítésben

BEMUTAKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

8

A magyarteleki szolgáltatóhely

HELYI ÉRTÉK

10

A hódolt Pécs napjai

10

KISSZÍNES

ÖTLETBÖRZE

11

Doja, a cigánytündér – ötletek KönyvtárMozi foglalkozáshoz

HASZNOS TUDNIVALÓK

13

Könyvtári akadálymentesítés – megközelítés és használat

KÖNYVAJÁNLÓ

14

Segítő könyvek

A fejlesztés lehetőségei az olvasási nehézségek leküzdésére könyvtári környezetben

A Csorba Győző Könyvtár mint Pécs, és Baranya megye egyik fontos tudás- és közösségi központja a küldetésében megfogalmazott egyik legfontosabb feladatának tekinti, hogy segítse a szülők és pedagógusok munkáját a gyermekek olvasóvá nevelésének folyamatában. Támogat minden olyan könyvtári kezdeményezést, amely segíti a könyvtáraiban folyó pedagógiai tevékenységet és az iskolákban folyó oktató-nevelő munkát.

Ennek a komplex feladatnak a megvalósítása elsősorban a gyermekkönyvtárosokra hárul. A Tudásközpont 4. emeletén működő Körbirodalom Gyermekkönyvtár gyűjteményével és infrastruktúrájával teret tud adni az olvasóvá nevelés folyamatában olyan akcióknak és kezdeményezéseknek, amelyeknek elsődleges célja, hogy a gyermekekben felkeltse a könyvek és az olvasás iránti érdeklődést. Ennek egyik előfeltétele az olvasástechnika elsajátítása, ezért feladatának tekinti azt is, hogy támogassa információval mindazokat, akik gyerekekkel foglalkoznak, hiszen rajtuk keresztül és velük együtt fejleszthető a gyermek. Az említett célok megvalósítása érdekében több sikeres projektet tudtunk megvalósítani az elmúlt időszakban, így a szolgáltatásaink között szerepelnek a szülőknek és pedagógusoknak szóló programok is. Azért, hogy közelítsünk az olvasóink igényei felé, elhatároztuk, hogy megpróbálunk egy szülő támogató közösséget építeni, aminek célja, hogy különböző programokkal és kiadványokkal segítsük a kisgyermekes családoknak bemutatni a könyv, az olvasás sokrétű személyiségfejlesztő hatását. Így született meg az *Olvasásra születtem* klub, beszélgetőkör gondolata. Elsősorban a 0-12 éves korú gyermekek szüleit szeretnénk volna megszólítani, de minden olyan közeli és távoli hozzátartozót és pedagógust is szívesen látunk a klub programjain, akik a gyermekek fejlesztésében tevékenyen részt vesznek. Az elképzelésünk megvalósítását nagymértékben segítette „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 projekt keretén belül elnyert pályázati támogatás. 2020 elején, a márciusi kényszerű bezárásig 4 klubfoglalkozást sikerült megszervezni a projekt keretén belül, ezek mindegyikére neves szakembereket tudtunk meghívni. Januárban *Diszlexia-prevenció otthon a családban?* címmel szerveztünk egy alkalmat. Témája a tanulási zavarok egyike: az olvasási nehézségek, és azok megelőzése, kezelése volt, mert úgy tapasztaltuk, hogy egyre több gyermeket érint ez a probléma. Arra gondoltunk, hogy azokat a szülőket, nagyszülőket is potenciálisan érdekelheti a választott téma, akik szeretnék mindent megtenni annak érdekében, hogy megelőzzék az olvasási zavarok kialakulását. Úgy véltük, hogy szívesen vennék az érdeklődők, ha sok gya-

korlati tapasztalatot szerzett szakemberektől hallanának erről a kérdéskörrel. Szerettünk volna valamiféle segítséget nyújtani abban is, hogy megismerjék azokat az eszközöket, módszereket és kiadványokat, amelyeknek segítségével otthon is tudják fejleszteni gyermeküket. Így esett a választás Garamfalvi Annamária gyógypedagógusra, aki a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat pécsváradi tagintézményének vezetője, és Horgas Tamásné fejlesztőpedagógusra, akinek nemrég jelent meg *Sikeres magyar diszlexiások* címmel egy könyve. Az első előadó arról beszélt a hallgatóságnak, hogy mit tehet a szülő a várandósság időszakától kezdve egészen az iskolás korig a gyermeke harmonikus fejlődése érdekében. Kihangsúlyozta a korai fejlesztés fontosságát, beszélt még a szókincsbővítés, beszédfejlesztés, és mozgásfejlesztés lehetőségeiről és azokról a terápiákról, amelyeket a fejlődésben megkésett gyermekek támogatására fejlesztettek ki a szakemberek. Nagyon fontosnak érezte kiemelni, hogy ha a tanulási zavart időben felismeri a szülő vagy a pedagógus, és a gyermek megfelelő kezelésben részesül, akkor elkerülhetők a gyermek személyiségfejlődésében bekövetkező negatív irányú változások, amelyek a sok sikertelenség törvényszerű következményei szoktak lenni. Az est második felében Horgas Tamásné fejlesztőpedagógustól az olvasási zavarról, a diszlexiáról elhangzó rövid ismertető után annak kezeléséhez kaptak gyakorlati tanácsokat a jelenlévők és bátorítást a további küzdelmekhez. A két előadást követően egyéni konzultáció keretén belül tehették fel kérdéseiket az érdeklődők.

2020 őszén újabb lehetőségünk nyílt az olvasási nehézségekkel küzdő gyermekek megsegítésére. Szerettünk volna olyan formát találni, amely az olvasástechnika elsajátításában segíti azokat a gyermekeket, akiknek nehezen megy a hangos olvasás. A fent említett problémával küzdők általában igen sok megaláztatást élnek meg az iskoláskor kezdetén, az olvasástanulás időszakában. Ezeket a gyerekeket társaik gyakran kicsúfolják. A szülők, nem ismerve a probléma gyökerét, de látva gyermekeik egyre romló teljesítményét, állandó gyakorlással és a hibák gyakori javításával próbálják a problémát kezelni. A tanulásban megélt sorozatos kudarcok hatására sok

gyermek szorongóvá, később agresszívvé válhat. Nehezíti helyzetüket, ha tanárunk sem veszi komolyan a problémát. „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 projekt keretén belül elnyert pályázati támogatással sikerült olyan vonzó, játékos programot ajánlani ezeknek a gyermekeknek, mely szándékaink szerint segítette őket az olvasni tudás elmélyítésében, a szorongásaik leküzdésében. Húsz évvel ezelőtt egy különleges kezdeményezés indult el az amerikai könyvtárakban. A Reading Education Assistance Dogs (READ) elnevezésű programban elsősorban a diszlexiával küzdő gyerekek olvasási, szövegértési nehézségein próbáltak enyhíteni úgy, hogy a csendes, nyugodt könyvtári környezetben terápiás segítő kutyáknak olvashattak hangosan a kisdíjakok. A Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége, az IFLA álláspontja szerint a diszlexiásoknak is helyük van a könyvtárakban, csak olyan inkluzív környezetet kell kialakítani számukra, ami segíti őket a hátrányaik leküzdésében. 2001 óta a nemzetközi szervezet kiemelten foglalkozik a diszlexiás emberek megsegítésére szolgáló könyvtári jó gyakorlatok összegyűjtésével. 2014-ben irányelveket dolgozott ki, amik javaslatok formájában segítik a közkönyvtárakat a diszlexiás személyek számára nyújtható könyvtári szolgáltatások megvalósításában. A javaslatok között követendő példaként szerepelt a fent említett program is. Azóta számos helyen, így Magyarországon is több könyvtárban kipróbálásra került ilyen, és ehhez hasonló terápiás foglalkozás. Ez a kezdeményezés szolgált mintául számunkra, amikor elhatároztuk, hogy a READ programot meghonosítjuk könyvtárunkban. Szeptember közepén hirdettük meg az *Olvasásfejlesztés játékosan!* - KUTYATÁR kutyaterápiás programot a Körbirodalom Gyermekkönyvtárban. A 10 alkalomból álló foglalkozássorozat megszervezésével az volt az elsődleges célunk, hogy azok a szülők és gyermekeik is otthonra leljenek a könyvtár falai között, akik az olvasásfejlesztés első fázisában különböző okok miatt elakadtak és

támogatásra szorulnak. Először olyan segítőkutyá-kiképzőket kerestünk környezetünkben, akik nem csak a kutyák trenírozásához értenek. A foglalkozások megtartására két tapasztalt gyógypedagógust kértünk fel, akik egyben terápiás segítőkutyá-kiképzők is. Gáspár Ildikó és Róthné Gegin Tímea vállalták a 10 foglalkozásból álló programsorozat megvalósítását.

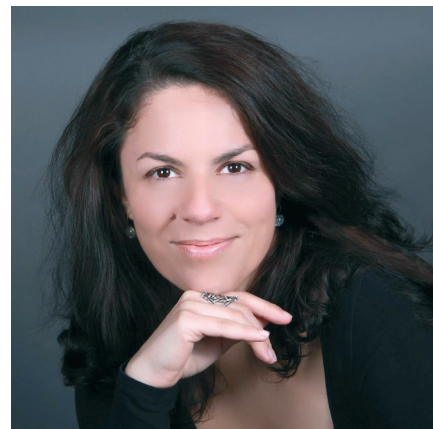
A foglalkozások első felében csoportos, mozgásos játékok segítségével ismerkedtek a gyermekek a terápiás kutyákkal. A programnak ez a része többnyire a gyermekkönyvtár olvasóteréből nyíló tetőterazon zajlott. Olyan játékos, szabadtéri ügyességi feladatokat kaptak a résztvevők, melyek a nagymozgások segítségével fejlesztették a téri tájékozódást és a jobb-bal irányok tudatosítására irányultak. Ezeknek a készségeknek és képességeknek a fejlesztése nagymértékben hozzájárul például a betűképek felismeréséhez. A fejlesztőpedagógusok játék alagúttal, karikás, dobó ügyességi játékeszközzel tették változatossá a feladatokat. Itt volt lehetőségük megismerni a gyerekeknek az egyes kutyafajták tulajdonságait és a játék közben a négy lábúaknak adott alapvető kézjeleket is megtanulhatták. Általában a foglalkozások második felében a résztvevők, a könyvtárosok segítségével érdekes olvasnivalót kerestek maguknak az olvasóterben, majd a könyvtár két foglalkoztató termében, csendes, kényelmes környezetben, babzsákfotelekben ülve külön-külön hangosan olvashattak a kutyusoknak az általuk kiválasztott könyvből. Minden gyermek 10 percig olvashatott a kutyáknak. Ez a terápiás kutyák melletti tevékenység azért hasznos a gyerekeknek, mert sokszor könnyebb kommunikálni az állatokkal, mint kortársaikkal. A kutyával való bensőséges együttlét az olvasás közben csökkenti a szorongást. Ezek a hangos olvasás közben megélt pozitív érzések, melyek ebben az elfogadó légkörben keletkeztek, hozzákapcsolódtak az olvasási tevékenységhez, ezáltal segítették csökkenteni a gyermekekben a megfelelési kényszert, hogy nem szabad hibázniuk. Az utolsó foglalkozáson a két fejlesztőpedagógus egy komplex térbeli társasjátékot épített. A terápiás kutyák kifinomult társas és kommunikációs képességeikkel teljes értékű partnereként vettek részt a gyermekek játékában. A foglalkozás végén a gyermekek nehezen váltak el a kutyusoktól, volt, aki sírva búcsúzott kis kedvencétől. Mindenki úgy nyilatkozott, nagyon sajnálja, hogy nem folytatódik tovább a program. A foglalkozás után megkértük a gyógypedagógusokat, értékeljék a kisdíjakok olvasási teljesítményét. Mindketten úgy nyilatkoztak, hogy minden gyermeknél megfigyelhető volt a bátortalanság az első foglalkozásokon, ami hétről hétre oldódott és a tizedik foglalkozásra komoly változás állt be. Folyékonyabban, és kevesebb hibával ment az olvasás. Jóval határozottabbak voltak a gyerekek ebben a szituációban. A csoportban résztvevő két diszlexiás gyermeknél volt megfigyelhető a legnagyobb pozitív irányú változás.

Reményeink szerint nemcsak a gyermekek számára adott lehetőséget a fejlődésre ez a programsorozat, hanem alkalmat adott a szülőknek is arra, hogy a foglalkozások ideje alatt, míg várakoznak gyermekeikre, kicserélhessék tapasztalataikat, megbeszélhessék egymás között ez irányú problémáikat is.

Győriné Kövesdi Zsuzsanna – Csorba Győző Könyvtár

A könyv és a könyvtárak szerepe az érzékenyítésben

Mára a kiadók nemzetközi és hazai szinten is egyre több olyan ifjúsági könyvet jelentetnek meg, amelyek kényes témákat járnak körül, és amiknek segítségével a kamasz korosztály beszélgethet, magára ismerhet, segítséget kaphat az önkeresésben, az őket körülvevő világ megértésében. Az érzékenyítő könyvekről és a könyvtárak érzékenyítéshez kapcsolódó lehetséges feladatairól Dr. Béres Judittal, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának egyetemi docensével, magyartanárral, irodalomterapeutával beszélgettünk.

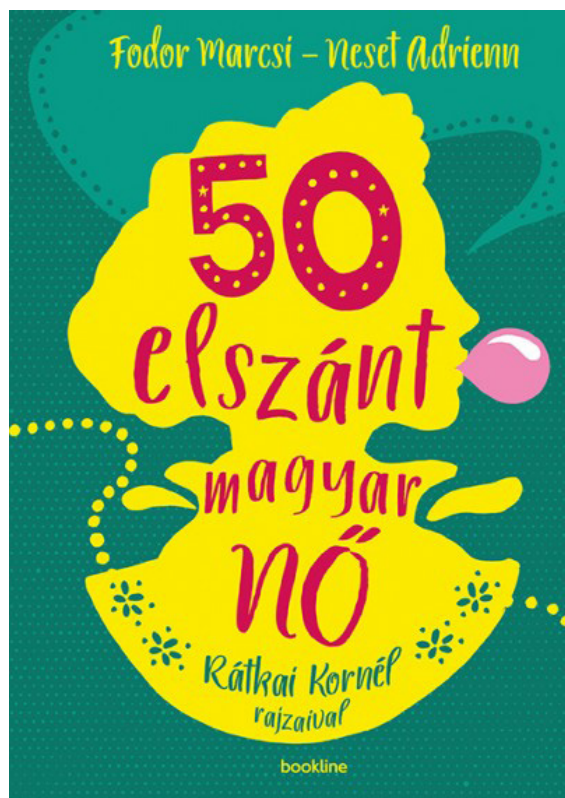
Milyen nemzetközi trendek fedezhetőek fel az érzékenyítés témájában a gyermek- és ifjúsági irodalmi könyvpiacra?

Az ifjúsági irodalom 12-17 kor közötti kamaszoknak szóló könyveket jelent. Vannak mérések arra vonatkozóan, hogy 2010 és 2015 között mennyire népszerűek lettek az úgynevezett Young Adult könyvek a nemzetközi szinten. Ezek között a problémacentrikus ifjúsági irodalom megpendít olyan nagy kérdéseket, amikről egyszerűen muszáj beszélni. Ilyen az identitáskérdés, a másság kérdése, az LGBTQ té-

mák, a sztereotípiák, amelyek nemcsak a nőket sújtják. Az érzékenyítésnek van egy nemzetközi trendje, amihez mi is kapcsolódunk. Vannak például feminista könyvek, amelyek azt célozzák, hogy a lányoknak pozitív szereplehetőségeket mutassanak fel és az identitásérésük során mutassanak női hősöket. Korábban volt ilyen szellemű tankönyvünk is, az Iker-tankönyvek, külön fiúknak és lányoknak szóló tartalommal. A magyar gyermekkönyvpiacra is megjelent a *Magyar mesék lázadó lányoknak* vagy az *50 elszánt magyar nő*, amelyek azt célozzák, hogy legyenek női hősök, mert valljuk meg, a kötelezőkben nem sok ilyen van.

Fontos kapcsolódni a nemzetközi trendekhez?

Ezekhez a trendekhez való kapcsolódás nem a mozgalmárság miatt fontos, hanem azért, mert arról is kell beszélni, hogy mi által alakul a nemi szerepfelfogásunk. Az olvasással lehet erre pozitívan hatást gyakorolni. A fiatal ezekben az olvasmányokban talál navigációs pontokat ahhoz, hogy kicsoda és kicsoda legyen. Hiszen a kamaszkor pszichológiailag az identitáskeresésnek, a szerepmódel keresésének az időszaka. Ha nincs olyan irodalom, amely felmutat ilyen modelleket, az nagy baj, mert akkor mindenhol máshol kell keresni. Ma szerintem sok veszélyes modell leselkedik a fiatalokra. A hatalmas videoblogger láz és az a kultúra, amit ők közvetítenek, s amit a kamaszok nagy mennyiségben fogyasztanak, szerintem elég káros lehet. A másik nagy vonala az érzékenyítő nemzetközi ifjúsági trendeknek a fiúknak szól és a maszkulin sztereotípiákat igyekszik lebontani, vagy LGBTQ hírességeket, vagy bátor gyerekeket mutat be. Ezek nagyon fontos megerősítő erejű témák. Vannak az ismertebb témák is, például a fantasy, amelynek vannak magyar szerzői is, itt Majoros Nóra nevét emelném ki. Magyarországon is vannak már olyan könyvkiadók, akik felismerték azt, hogy ezekhez a nemzetközi gyermek és ifjúsági trendekhez érdemes kapcsolódni. A Csimota Kiadó Tolerancia sorozata jóval 12 év alattiaknál, óvodáskorban kezdi el az érzékenyítést azokra a társadalmi problémákra, amelyek valóságosak és körülöttünk vannak.

Valóban egyre több kiadó érzi fontosnak ezeket a könyveknek a kiemelését. Az említett Csimota Kiadó mellett a Móra Kiadó Tabu, a Tilos az Á Könyvek Vészkiárat, a Kolibri Kiadó Magasfeszültség, a Lóra Kiadó Menő könyvek címmel indított sorozatot a kényes témáknak. Sokan továbbra is óvják a gyermekeiket a tabutémáktól, az érzékenyítő témákkal foglalkozó könyvektől. Hogyan tudnánk ezen változtatni?

Azt kell belátni, hogy az érzékenyítés az egyik legfontosabb pedagógiai feladat egész kis kortól a családban és az iskolában egyaránt. Ennek meg kell találni a megfelelő csatornáit. A közbeszéd sokszor tele van ferdítésekkel, csúsztatással, általánosítással. Nagyon kevesekben van meg a törekvés, hogy utánanézzenek, miről is van szó. Azt is gondolom, hogy az ilyen típusú könyveket nem úgy kell bevinni diákok közé, hogy rájuk tukmáljuk, hanem ha van olyan, akit ez érint, akkor találjon olyan mesét, ami róla szól, és ne számítson tabutémának ezekről beszélgetni. Az is fontos lenne, hogy ne legyen nehéz dolga annak, aki bármilyen identitásának megfelelő könyvet keres a könyvtárban, ami neki szól, amihez képest fel tudja építeni a saját identitását. De az érzékenyítő könyvek és sorozatok rengeteg másról is szólnak. Jó lenne, ha nem hegyeznék ki olyan témákra, mint a nemi szerepkérdések és az LGBTQ. Az én fogalomtáram szerint az érzékenyítés azt jelenti, hogy megpróbálom megmutatni, a világ milyen sokféle. A napokban hozzászóltam egy facebook poszthoz, ahol a vitakozó fél a „mai nő”-re hivatkozott. Szerintem ilyen nincs. Ha azt nézzük, milyenek ma a nők, ez már érzékenyítés. Az lenne jó, ha azt próbálnánk tanítani, hogy sokféle érvényes nézőpont, sokféle nő és sokféle férfi létezik a mai világban, akik különböző értékek, elképzelések mentén élnek, egyik sem rosszabb vagy jobb a másiknál, az egyik ettől lesz boldog, a másik attól. Azt kell látni, hogy sokféle érték mentén élünk és ez rendben van. Sokféle személyiségű ember is van, ez is rendben van. Nem kell egyetértetni azzal, ahogy a másik él, de attól még lehet tisztelni, akár kulturáltan vitatkozni is lehet, elismerve, hogy a másiké is egy létező és létjogosultsággal bíró nézőpont.

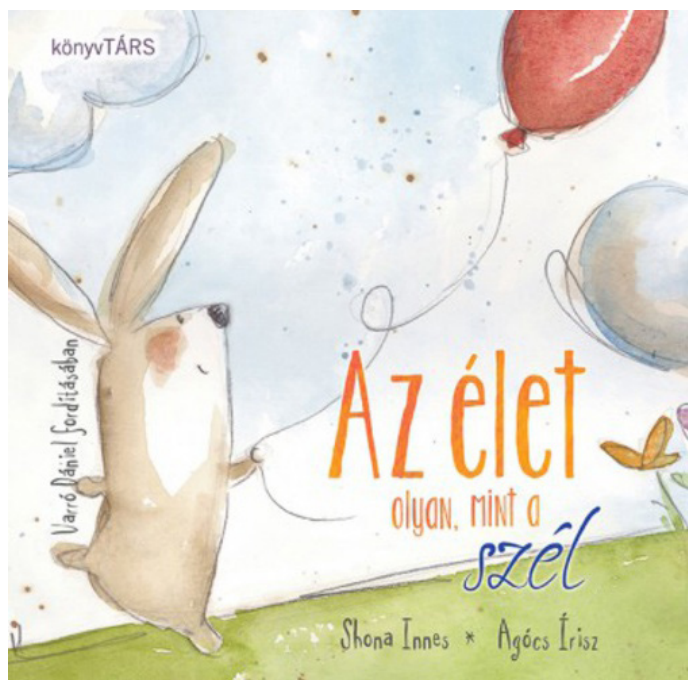
Az érzékenyítést nem lehet elég korán kezdeni. Az, hogy arra nevelm a gyereket, hogy tisztelje a másik gyereket, embert akkor is, ha más, mint ő, az alapvetőnek tűnik. Aztán persze ki fog derülni, hogy ez mit is jelent. Rengeteg vetülete van annak, hogy mit jelent hátrányos helyzetűnek lenni, mit jelent másnak lenni és messze nemcsak a nemi szerepek mentén, hanem gondolok itt a fogyatékkal élőkre, a más vallásúakra, más kultúrájú emberekre is. Nézőponttágítás, világlátás-gazdagítás, empátiára, toleranciára nevelés kellene, hogy történjen érzékenyítés címszó alatt. Ezért nagyon károsnak tartom, amikor már a NAT-ba is bekerül, hogy az általános iskola alsó tagozatától neveljük a gyerekeket egészséges sztereotípiákra. Ez értelmezhetetlen fogalom. Az érzékenyítés éppen azt jelenti, hogy nem előítéletek szerint működő és sztereotípiákban gondolkodó embereket nevelünk, hanem olyanokat, akik nyitottak tudnak lenni arra, ami adott esetben nagyon más, mint amit ők értékelnek vagy jónak gondolnak, mégis tudnak párhuzamosan létezni.

Mit tehet a könyvtár, hogy ezeket a típusú könyveket eljuttassa a közönségének?

Azt is közel lehetne hozni a gyerekekhez és fiatalokhoz, hogy az olvasás azért jó, ha több annál, mint memoriterek magolása az iskolában és a nemszeretett kötelezőkkel való küzdelem. A könyvtáros, a szülő, a pedagógus abban tudna segíteni, hogy megtalálja a fiatal és gyerek azt a könyvet, ami az adott életkori szakaszban segít neki élni, támogatni tudja őt az ő kis ügyes-bajos dolgaiban, az életfordulókban, kríziseiben való megküzdésben. És ne feledjük el, ott van az írás is, amivel kapcsolatban nagy kedvencem Lackfi János és Molnár Krisztina Rita *Titkos versműhely* című kreatív írás ötlettára, amely azt mutatja meg a kamaszoknak, hogy ők is hozhatnak létre szövegeket és ez hogyan bírhat önismereti hozadékkal, hogyan tágíthatja a világlátásukat, hogyan tudják kifejezni magukat szövegben, hogyan tud mindenki saját verset létrehozni. Fontos küldetés lenne megmutatni az iskolásoknak, hogy ők is lehetnek alakítói, létrehozói annak, amit irodalomnak nevezünk.

Mindenképpen az ismeretterjesztés az első lépés, ami megelőzi a könyvek népszerűsítését, ismertetését. Ha gyerekekről beszélünk, akkor ott a szülő lesz az, aki a könyvet kikölcsönzi, megtalálja vagy nem találja meg, és nagy eséllyel ő lesz, aki a könyvet a gyerek kezébe adja. Ha a szülő ebben nem tájékozott, akkor azt fogja adni, amit neki is adtak, olvastak gyermekkorában. Mert nem lát tovább, nincsenek róla ismeretei. Ahhoz hogy a szülő tudja, mit keressen a könyvtárban, a könyvtárnak kommunikálnia kell erről. Azt tartanám feladatnak, hogy legyen ismeretterjesztés ebben az ügyben, ami ne csak vájtfülűeknek szóljon, hanem legyen bárkinek érthető üzenet arról, hogy bizonyos életkori szakaszban mit érdemes, miért érdemes olvasni és mi a tárház, amiből lehet választani. A lehetséges programok közül például az Élő könyvtár is azt tudja, hogy megmutatja az embernek az embert, hiteles párbeszéd, meghatározó találkozások, őszinte beszélgetések jönnek létre. Ez nagyon sokszor

könyvtárak által rendezett esemény, ahol olyan élményt tud szerezni a fiatal olvasó, ami előreviszi őt abban, hogy érdemes nyitottnak lennie arra, ki is valójában az a másik ember, akiről sztereotípiákban gondolkodott. Elkezd vele kapcsolatban hiteles információforrásokat keresni a neten, bemegy a könyvtárba is olyan könyvért, ami róla szól. Első ránézésre ez nem is feltétlenül könyvtári rendezvény, de ha jól belegondolunk, akkor az. Az olvasó egy élő könyvvel beszélget, egy személyes történet tárul fel előtte, hiteles információforrással találkozik, ami által élményszerűen lehet tanulni. Rengeteg minden van a folyamatban, ami a könyvtárnak is a célja. Ha egy-egy ilyen látszólag periférikus kapcsolat megvalósul, az előrevivő lehet, nem utolsósorban pedig meg tudja mutatni a könyvtár innovatív arcát. Az ismeretterjesztés szintjén pedig lehet a szülőknél és pedagógusoknál olyan előadás- és kiadványsorozatot szervezni, ahol elméletileg közelítjük meg a kérdést.

Szerinted mennyire alkalmasak ezek a könyvek a tabuk, nehéz élethelyzetek feldolgozására?

Vannak olyan könyvek, amelyeket magányos olvasásra nem célszerű adni, viszont kár lenne nem adni, mert jelentős és súlyos egzisztenciális kérdéseket vetnek fel, pl. ilyen volt a közelmúltban Janne Teller *Semmi* című könyve vagy Wolfgang Herrndorf *Csikk* című ifjúsági regénye, amelyek kiáltanak azért, hogy együtt dolgozzuk fel, beszéljük meg. Az iskolai zaklatás témájában is számos könyvet találhatunk. Ez egy valódi probléma, amelyre sajnos az iskolának nem mindig van figyelme, ideje, sokszor a szülő sem tud segíteni, a könyvtárnak ezért lehet missziója az, hogy ezzel foglalkozzon. Nem feltétlenül a szülőktől kell várni ebben a segítséget, hanem legyen olyan szakember, akár könyvtáros, pszichológus, akivel meg lehet beszélni, fel lehet dolgozni a témát. Shona Innes friss újrakiadást megért *Az élet olyan, mint a szél* című könyve például óvodáskortól foglalkozik a halál, az elmúlás, a veszteség témájával. Ez ma igen aktuális. A gyerekeket támogatni

vágyó felnőttek számára van hozzá kapcsolható segédlet is, Singer Magdolna *Boldogan éltek, míg meg nem haltak...és azután?* című gyászfeldolgozó foglalkoztató füzet. De sokszor se a pedagógus, se a szülő nem ismeri ezeket a forrásokat. Lehetne például a gyász, veszteség témában a könyvtáraknak kompaktan szolgáltatni, összegyűjtve, hogy milyen könyvek, milyen mesegyűjtemény, milyen foglalkoztató könyv érhető el a témában, ki az a szakember, akihez fordulhatunk, milyen tanfolyam végezhető a témában. Nem muszáj mindent a könyvtárnak megszerveznie, lehet kapcsolódni olyan szervezetekhez, szakemberekhez, akik a témában járatosak.

Pártján lennék annak, hogy adjunk a diákok kezébe minél korábban olyan szövegeket is, amelyek egy igényes nyelvi világon keresztül történetekkel érzékenyítenek, és eközben hitelesen mutatják be a gyermeki lélek és fantázia működését, a gyermek problémáit, örömeit, bánatait, mint például Molnár Krisztina Rita vagy Berg Judit gyermekkönyvei, ifjúsági regényei.

Ennyivel több a probléma a gyerekek életében, vagy eddig nem volt hozzá megfelelő irodalom?

Sok jelenség korábban is ott volt a világban, csak nem lett gondolkodás tárgya, nem tekintették problémának, illetve nem volt illendő vagy célszerű róla beszélni. Talán mi felnőttek is érzékenyebbek lettünk a gyerekek, fiatalok életének nehézségeire. A mai írók sok értelemben nyitottabbak, bátrabbak, mernek olyan témákról írni, amikről korábban nem lehetett vagy nem volt szokás beszélni. Vannak, akik mernek szembenézni a tabusítással és az egynézőpontú, egyvegyértékű világértelmezéssel. Az irodalom egyik legfontosabb feladata nyelvet adni nekünk ahhoz, hogy el tudjuk mondani, kik vagyunk, és hol vagyunk a világban.

Pajor Zsófia, Kárpáti Szilvina – Csorba Győző Könyvtár

A magyarteleki szolgáltatóhely

Rauschenberger Éva vagyok, Magyarteleken élek és a helyi könyvtár munkatársaként dolgozom. Születésem óta mozgáskorlátozott vagyok, kerekesszéssel közlekedem. A KEREK VILÁG ALAPÍTVÁNY megbízásából kezdtem el a Csorba Győző Könyvtárban dolgozni. Az volt a munkám, hogy vakok és gyengénlátók számára olvassak fel különböző újságokat a Hangos Újság projekt keretében, így kerültem a Tudásközpontba. Csodálatos élmény volt számomra, hogy itt a motoros kerekesszéssel önállóan tudtam közlekedni, a tágas tereknek köszönhetőn mindenhol elértem, a liftet és a mosdót is egyedül tudtam használni. Egyszerűen olyan lehettem, mint bárki más, nem okozott gondot az a bizonyos plusz négy kerék... nagyon jó, baráti kapcsolatot sikerült kialakítanom a munkatársakkal. Őszintén meglepett az a kedvesség, figyelem és törődés, amit részükről tapasztaltam az ott töltött évek alatt. Úgy éreztem, teljesen elfogadtak, befogadtak, örülnek, hogy közük vagyok. Később aztán önkéntesként igyekeztem segíteni, amiben tudtam. Nagy öröm volt számomra egy olyan közösségben dolgozni, ahol az akadálymentesítés nemcsak fizikai, de gondolati síkon is megvalósult. Az együtt töltött idő alatt figyeltem a munkatársakat, sokat tanultam tőlük a könyvtáros

szakmáról is. Őket figyelve úgy éreztem, hogy én is ezt szeretném csinálni, mert már gyermekkoromtól kezdve nagyon szeretek olvasni, a könyv számomra érték, amire vigyázni kell. Úgy éreztem, hogy az olvasókkal is jól tudok kapcsolatot teremteni. Nagyon vonzott ez a hivatás. Így amikor kiderült, hogy a Tudásközpontban elindul a segédkönyvtáros képzés, megkérdezték, hogy nem lenne-e kedvem elvégezni. Nagy izgalommal és örömmel vágtam bele a kalandba. Nem sokkal a tanfolyam elvégzése után Magyartelek polgármestere felkért, hogy legyek a falu könyvtárosa. Nagy örömmel és még nagyobb izgalommal vállaltam el ezt a feladatot, de azért egy kicsit féltem is. Nem tudhattam, hogy a település lakói hogyan fognak viszonyulni hozzám, hiszen akkoriban költöztünk ide és sokaknak csodabogárnak, újdonságnak számított a "kerekesszékes lány". Emellett még tartottam attól is, hogy a munka technikai részét - pl. a polcok rendben tartása, egyáltalán az épületbe való bejutás - hogyan fogom megoldani. Az első években a könyvtár épülete még nem volt akadálymentesítve - a bejárat előtt 2 lépcső volt - és mosdó sem volt megfelelően kialakítva. Az volt a terv, hogy pályázati forrásból akadálymentesítjük a könyvtárat, de sajnos ez nem sikerült. Ennek ellenére a falu más forrásból igyekezett ezt megoldani, ezzel is megkönnyítve számomra a munkát, kifejezve azt, hogy a közösség életében fontos szerepet tölt be a könyvtár. Én pedig ebből is érzem, hogy befogadtak. Ma már van rámpa az épülethez és van egy szép új mozgáskorlátozott mosdó is. A könyvtárat leginkább a gyerekek látogatják. Meghatott a nyitott és természetes viselkedésük, újszerű élmény volt, hogy egyáltalán nem jelent számukra problémát a mozgáskorlátozottságom. A könyvtárban a fizikai akadálymentesítés mellett érzelmi síkon is megvalósult az akadálymentesség. Szeretném, ha a könyvtár egy olyan hely lenne számukra, ahol jól érezhetik magukat. Sokat beszélgetek és játszom velük: kártyázunk, társasjátékozunk, felolvasok nekik az általuk választott könyvekből, szeretnek színezni, könyveket nézegetni, segítem őket a számítógép használatában. Ezen kívül gyakran készítek családi rejtvenyeket, ezeket is szeretik közösen megoldani. Még csocsóasztalunk is van a könyvtárban, amivel nagyon szeretnek játszani. Boldog vagyok, hogy a gyerekek szívesen járnak a könyvtárba. Ami nehézséget jelent a számomra, az a könyvtári rend fenntartása - sajnos nem minden polcot érek el - és az, hogy kerekesszéssel kicsit szűkös a hely. De vannak már törekvések arra, hogy ezeket a problémákat megoldjuk, reményeink szerint pályázati forrásból. Írásom végén szeretném megköszönni a polgármester úrnak a bizalmat, hogy rám bízta ezt a feladatot, szeretném megköszönni a falu lakosainak a támogatást és segítséget, szeretném megköszönni minden kicsinek és nagynak, aki betér a könyvtárba, vagy ellátogat a rendezvényekre, köszönöm a családomnak, hogy mindenben segítenek és támogatnak. Köszönöm, hogy szeretitek ezt a különleges helyet: a könyvtárat.

Rauschenberger Éva
Magyartelek Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

A hódolt Pécs napjai

A nagyközönség előtt korántsem ismeretlen, hogy az utóbbi években igencsak megélné Baranya megye hódoltság kori történetének kutatása – elegendő utalni a mohácsi csatát és a tömegsírok feltárásának látványos eredményeire. Ehhez a trendhez kötődnek a Pécs történetét összegző nagymonográfia munkálatai: a 2020 végén megjelent harmadik kötet a város 1543 és 1686 közötti másfél évszázadát mutatja be. A három szerző, Sudár Balázs, Varga Szabolcs – a Mohács-kutatócsoport tagjai – és Varga J. János egyaránt a korszak és a város történetének rendkívül tapasztalt és elismert kutatója.

A források és a historiográfia áttekintése utáni első fejezet Pécs köztörténetét mutatja be. Meghódolása után a város a két birodalom közötti frontvonalban találta magát, Szigetvár eleste (1566), majd különösen Kanizsa bevétel (1600) után azonban védettebb helyzetbe került, míg Zrínyi Miklós 1664. évi hadjárata már a török város pusztulását vetítette előre. A további fejezeteket – első látásra talán szokatlan – kétszínűség jellemzi: a betelepülő muszlim lakosság és az egymással is vetélkedő, fogyatkozó keresztény közösségek ugyanis párhuzamos társadalmakat alkotva éltek egymás mellett, amelyek között alig vehetőek észre mélyebb kölcsönhatások. Pécs egyszerre tartozott a magyar és a török városhálózathoz, és ugyanígy egyszerre kapcsolódott a keresztény és a muszlim kultúra vérkeringéséhez is – sőt, mindkét kultúrkörnek egyik legfontosabb hódoltsági centrumát jelentette. Ennek a sajátos párhuzamosságnak a felszabadító háborúk vetettek véget, szinte egyik pillanatról a másikra.

Bár a muszlim társadalom nyomtalanul eltűnt, a hódoltság másfél évszázada maradandó hatást gyakorolt az épített környezetre – a hódoltság kora így nemcsak rengeteg szenvedést hozott, hanem gazdagította is kulturális örökségünket.

A szöveget 215 kép és térkép teszi szemléletessé, melyek nagy részével először találkozhatnak az olvasók. A városról készült egykorú és közel egykorú metszetek kinagyított részletei Pécs helyrajzában rekonstruálásához nyújtanak támpontokat. A háromdimenziós rekonstrukciók rajzok és a számtalan tárgyfotó ugyanakkor a mindennapok világát teszik szinte kézzel foghatóvá. A képanyag mellett a nyelvezet is ezt az életközelséget erősíti. A szerzők jól érezhetően arra törekedtek, hogy mai olvasó számára is elképzelhetővé és érthetővé tegyék, milyen gondokkal, dilemmákkal kerültek szembe a pécsiek a korszak sorsfordulói közepette.

A Pécs-monográfia alkotói olyan kötetet nyújtanak át az olvasóknak, amely jól áttekinthető, minden korábbinál részletgazdagabb, elevenebb képet nyújt a város másfél évszázados történetéről, és amelyet szakemberek és laikusok is örömmel vehetnek kézbe és nagy haszonnal olvashatnak.

SUDÁR Balázs – VARGA Szabolcs – VARGA J. János:
Pécs története, III. A hódoltság korában (1543-1686).

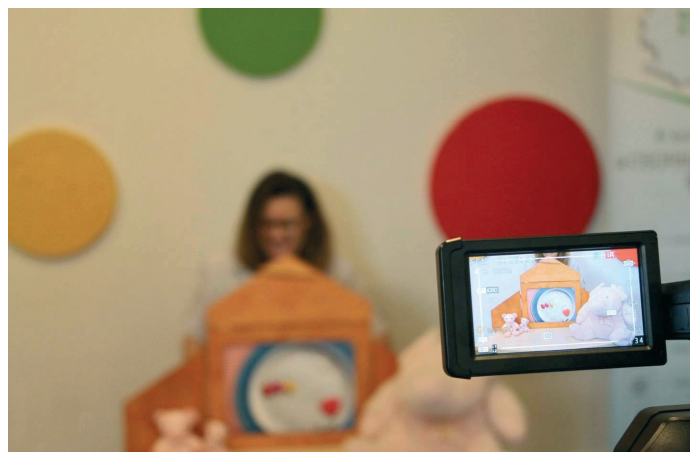
Pécs Története Alapítvány – Kronosz Kiadó –
Bölcsészettudományi Kutatóközpont,
Pécs – Budapest, 2020. 383 p.

Erdős Zoltán – Csorba Győző Könyvtár

KisSzínes

Online könyvtári programok

2021. március 16-án indult el könyvtárunk elektronikus felületein az online előadásokat, műsorokat tartalmazó sorozatunk *Mesék tájai*, illetve *Megyénk tájai* címmel (gyerekeknek és felnőtteknek). Mivel előadóink személyesen most nem mehetnek hozzátok, ezért online formában próbáljuk őket eljuttatni, ehhez pedig érdekes témák feldolgozására kértük meg őket. A témák kiválasztásánál figyelembe vettük a tavalyi év során készült felmérést, amiből kiderült, hogy Baranya természeti szépségeit, a gyógynövényeket szeretnék legtöbbször megismerni, illetve gyerekeknek szóló kreatív foglalkozásokat látnátok legszívesebben, mindezt online. A felvételeket 10 héten keresztül tesszük közzé: minden héten egy gyerekeknek szóló és egy felnőtteknek szóló műsort. A sorozat végén még egy meglepetéssel is készülünk: kvízzátékot hirdetünk, szintén külön felnőtteknek és külön gyerekeknek, a helyes kitöltők pedig oklevelet kapnak! A megszólalók között vegyesen szerepelnek saját kollégáink, illetve a programlistáról is ismert előadók. Figyeljétek az új részeket, és osszátok meg olvasóitokkal, ismerőseitekkel! Minden héten a bkszr.csgyk.hu oldalon, valamint a Csorba Győző Könyvtár és a BKSZR Facebook-oldalán találjátok a frissen közzétett részeket. Jó szórakozást, jó alkotást kívánunk!

rőseitekkel! Minden héten a bkszr.csgyk.hu oldalon, valamint a Csorba Győző Könyvtár és a BKSZR Facebook-oldalán találjátok a frissen közzétett részeket. Jó szórakozást, jó alkotást kívánunk!

Doja, a cigánytündér – ötletek KönyvtárMozi foglalkozáshoz

*„Valaha madarak voltunk, Isten tenyerén lakoztunk,
egyik ágról másra szálltunk, ami kellett, rátaláltunk.”*

A cigánymesék animációs sorozat Horváth Mária rendező ötlete volt, aki ezeken a meséken keresztül szeretne volna megmutatni a roma kultúra értékeit. Szerinte ezek a történetek a cigány lélekről mesélnek, azokat a mozzanatok dolgozzák fel, amelyek a cigányság történetében a legfontosabbak: vándorlás, eredettörténet, a család és az anyaság fontossága. Ám a rendezőnek még ennél is fontosabb üzenete, hogy a sorozat „segíteni tud abban, hogy jobban megértsük és elfogadjuk egymást”.

A cigányság körében a mesemondás még az 1950-es években is élő volt, így a 20. században nagyszámú mesekincs került feljegyzésre. Többek között Ámi Lajos vályogvető cigánytól Erdész Sándor néprajzkutató 262 magyar nyelvű mesét jegyzett le (amelyekből Lázár Ervin is feldolgozott párat *Az aranyifjítószóló madár* című kötetében). A cigánymesék hasonlítanak a magyar népmesékhez, több elemet átvettek azokból, pl. meseszereplők, mesemotívumok, kezdő és záró formulák. Sok köztük a tündérmese, varázsmese és igen kedveltek a tréfás mesék is. A mesék felépítése, a meseelemek használata szabadabb, nincs meg az a kiszámíthatóság, mint a magyar népmesékben. A hősök tulajdonságai inkább hasonlítanak a hétköznapi emberéhez és nagyobb hangsúllyal jelennek meg az érzelmek. Fontos, hogy minél kalandosabb, érdekesebb legyen a történet. Jellemzőjük, hogy nem minden egyértelműen jó vagy rossz, s a történetek végén nem mindig jön el a várt jutalom, feloldás.

Most egy olyan foglalkozást mutatunk be, amely a cigányság vándorlását, a világban való szétszóródását dolgozza fel a mese alapján. Elsősorban a kisiskolás korosztálynak ajánljuk és az ötleteket tetszőlegesen variálhatjuk. A mesét drámajáték segítségével dolgozzuk fel, mert ezzel a módszerrel tudjuk leginkább érzékeltetni és átélteni azokat az mozzana-

tokat, amelyek a történetben is előfordulnak. Kipróbálhatjuk, mi lenne, ha mi is abba a helyzetbe kerülnénk, mintha velünk is megtörténne az, ami a mese szereplőivel. Hasznos azért is, mert a játékban minden gyerek részt vesz, mindenki cselekvővé válik, fejleszti a gyerekek kreativitását, fantáziáját, a csapatban való részvételt, az empátikus és koncentrációs készségüket. Az ilyen foglalkozások persze akkor lehetnek igazán sikeresek, ha mi felnőttek is fel tudunk szabadulni közben.

A foglalkozás menete: ráhangolódásképpen kérdezzük meg a gyerekeket, hogy *hallottak-e már a tündérről? Kik azok a tündérek? Miért különlegeseek? Hallottak/Olvastak-e már tündérmesét? Ki az, aki már beöltözött tündérnek? Ha találkozónak egy tündérrel, mit kívánnának tőle? Ma egy cigánytünderről szóló mesét fogunk megnézni.*

A mese után megkérdezzük, tetszett-e nekik, és mi tetszett benne? A tündér elvitte a cigányokat egy helyre, ahol letelepedhettek, felépíthették otthonaikat. Játsszuk el, hogyan reagáltak az emberek, amikor meglátták a tündért. *Arcjátékkal, mozdulatokkal mutassátok be hogyan örültek!*

Képzeljétek el, hogy a tündér minket is elrepít! Körbe állunk, megfogjuk egymás kezét, becsukjuk a szemünket és hullámozó mozgást végzünk a kezünkkel, mintha repülnénk: milyen magasan repülünk, mennyi érdekeset látunk! Ki mit lát odalent, merre járunk? A gyerekek csukott szemmel elmondják, hogy mit látnak. Hegyek, városok, tenger fölött repülünk, s közben akadályokkal is megküzdhetünk: érzitek, hogy fúj a szél, vihar közeledik, egyre erősebben fúj, kezeinket is erősebben mozgatjuk, fokozhatjuk a mozgást, majd szép lassan elcsendesedik a vihar és a mozgásunk is lelassul, leszállunk. Nézzétek milyen szép helyre érkeztünk! Milyennek látjátok? Nagyobb gyerekekkel itt eljátszhatjuk az „ez a kendő nem kendő, hanem...” kezdetű játékot, amihez már előre különböző színű, mintájú kendőket gyűjtünk össze és tegyük egy kosárba, szatyorba. A gyerekek egyet-egyet kihúznak és azt mondják, hogy pl. „ez a kendő nem kendő, hanem egy virágos rét” vagy ami a mintájáról, színéről eszükbe jut. A kendőket terítsük le, üljünk le és most beszélgezzünk arról, ki mit lát, hol vagyunk? Jó lenne-e itt maradni? Előzetesen gyűjthetünk képeket, amelyek olyan dolgokat ábrázolnak, amik az új országban is megjelentek: virágos rét, lovak, vízesés, házak, színes madarak stb. és legyenek mellettük olyanok is, amelyek teljesen eltérőek, pl. autó, emeletes ház, havas táj. A gyerekek válogassák ki azokat, amelyek a meséhez kapcsolódnak. Ezután rajzolják le csoportosan a cigányok országát, majd nézzék meg egymás munkáját és beszéljünk róluk. (Az alkotómunka közben hallgathatunk zenét is, pl. a Parno Graszt zenekartól, akik a film zenéjét is játsszák.)

Valami megzavarta nyugodt életüket a mesés paradicsomban. Kik voltak azok, miért jöttek? Az emberek féltek tőlük, de vajon miattuk akartak innen elmenni?

Röviden összefoglaljuk, hogy a mesében milyen szép volt a cigányok új lakóhelye, mégis vágytak a régi vándorló életükre. Összeszedték minden holmijukat és felkapaszkodtak a

tündérre. *Ti mit vinnétek mindenképpen magatokkal, ha elköltöznétek? Labdát dobunk egymásnak, aki a labdát elkapja, az mond egyet, majd mindenkire sor kerül. A tündér haja nem bírta el a sok holmit, ezért lepotyogtak róla az emberek és szétszóródtak a világban. Induljunk most mi is vándorútra! Ismét körbeállunk és megtanulunk egy mondókát:*

*Megy az út, megy az út, kanyarog a gyalogút –
helyben járunk*

*Emelkedő, emelkedő –
lábujjhegyre emelkedünk és magasra nyújtózunk*

*Lejtő, lejtő, lejtő, lejtő –
fokozatosan ereszkedünk guggolásba*

*Megy az út, megy az út, kanyarog a gyalogút –
helyben járunk*

Hopp egy gödör! – leguggolunk

Ha már begyakoroltuk, kanyarogva elindulunk, miközben a mondókát mondjuk, és a mozdulatokat végezzük hozzá (csak helyben járás helyett most haladunk). Ha van rá lehetőségünk, akkor a könyvtári helyiségben kijelölhetünk egy-egy tárgyat a földön (szőnyeg, babzsák, hullahopp karika, nagyobb párna), melyeken áthalad a sor. Aki ezekre a területekre a „hopp egy gödör”-nél lép rá, az ott marad. *Ez a ti országotok, foglaljatok helyet (leülnek).* Addig tart a játék, míg mindenki meg nem érkezik valahová. Egy kicsit még beszélgethetünk arról, hogy ki hová szeretne eljutni, esetleg elköltözni? Mit gondolnak a gyerekek arról, hogy jobb-e mindig egy helyen lakni vagy időnként jó lehet a környezetváltozás? Ki hol szeretne élni és miért? Tudják-e mi a honvágy, átélték-e már? Mit szeretnek a saját lakóhelyükben?

Búcsúzóul készíthetünk előre tündéres színezőt a lányoknak, a fiúknak pedig a mesében szereplő szörnyecskékről. Akiknek nincs lehetőségük megnézni a filmet, de szívesen felolvassák, megtalálják a nepamese.hu oldalon.

„Kathajárgyom la, te me phengyem la”- ahol hallottam, én is úgy mondtam.

Összeállította:

Kárpáti Szilvna – Csorba Győző Könyvtár

Könyvtári akadálymentesítés – megközelítés és használat

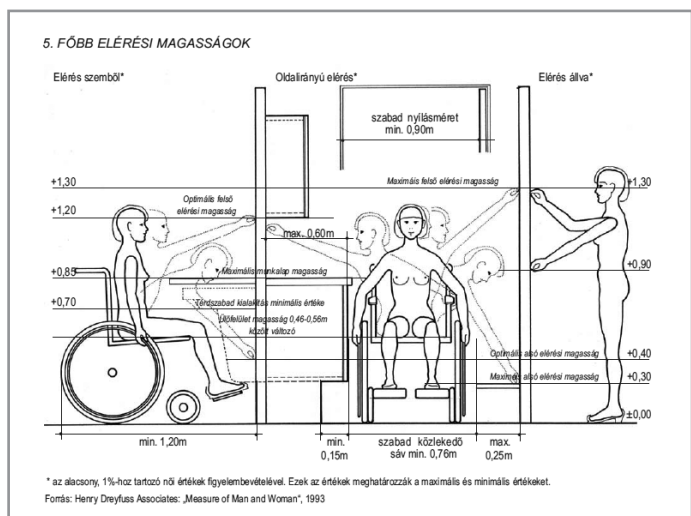
A 39/2013. (V. 31.) EMMI rendelet szerint (KSZR rendelet) egy szolgáltatóhely többek között akkor alkalmas a KSZR keretében igénybe vett szolgáltatások fogadására, ha közterületről akadálymentesen megközelíthető. Egy közintézmény akadálymentesítése azonban sokkal többről szól a megközelíthetőségnél. A könyvtárak akadálymentesítéséről bővebben a *Segédlet a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez* című kiadványban olvashatunk.¹ A továbbiakban, a segédletben szereplő információk és a könyvtári statisztikai adatszolgáltatásban is megjelenő adatok mentén vesszük számba, hogy egy felkészült könyvtárnak milyen lehetőségeket kell biztosítania a használók számára.

Az akadálymentesség meghatározása az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2.§-ának 1. pontja szerint: Az épített környezet akkor akadálymentes, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. A könyvtári akadálymentesítés viszont ennél többről szól. A fogyatékossgal élő emberek számára is biztosítani kell a könyvtári szolgáltatások igénybevételét, hiszen mindenki máshoz hasonlóan ők is ugyanolyan igényekkel fordulhatnak a könyvtárak felé. Így a fizikai akadálymentesítés mellett az információhoz való hozzáférésben, tájékoztatásban, eszközhasználatban és a könyvtáros felkészültségében is meg kell ennek mutatkoznia.

Fontos, hogy az épület egyértelműen azonosítható legyen mindenki számára, tehát például a bejáratnál legyen kiírva az épület neve, valamint lehetőség szerint piktogrammal is egészítsük ki a szövegeket. Valamennyi információs táblán tömör, jól érthető feliratokat kell alkalmazni, megfelelő stílusú és formájú betűkkel. A táblákat, információkat lehetőleg úgy kell elhelyezni, hogy azok mindenki számára láthatóak legyenek.

Az épület akadálymentes megközelítése érdekében rendelkezésre kell, hogy álljon rámpa, lépcsőlift vagy lift, hiszen a lépcsők és az egyéb akadályok nem csak a fogyatékos személyek, hanem „a társadalom mintegy 40%-át kitevő, alacsonyabb, illetve csökkent mozgásszervi és érzékszervi képességgel rendelkezők - gyermekek, idősek, kisgyermekkel közlekedő szülők - számára is akadályt jelentenek.” Fontos szerepet játszanak még a megközelítésben a korlátok, hiszen biztonságos közlekedést tesznek lehetővé, valamint támaszt nyújtanak, különösen az idősek számára. Ha lehetőség van rá, akkor a közlekedésükben akadályozott személyek számára parkolót is kell kialakítani.

1 Segédlet a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez - 2015 https://www.ki.oszk.hu/sites/default/files/documentumtar/segedlet_2015_v2.pdf (Letöltés ideje: 2021.03.10.)

HASZNOS TUDNIVALÓK

A legnagyobb probléma már az épületbe való bejutásnál, az ajtóknál jelentkeznek: előlépcső nélkül, könnyű nyithatósággal, megfelelő küszöb-kialakítással, valamint az üvegezett felületek jelölésével kell biztosítani az egyszerű bejutást. Előírás, hogy az ajtók belméretének min. 0,90 méternek, a folyosók szélességének pedig min. 1,20 méternek kell lenniük, a helyiségben a berendezések között megfelelő méretű szabad térnek kell rendelkezésre állni a mozgáshoz. A látássérült személyeknek vezetősávot, az emeletek eléréséhez felvonót érdemes biztosítani. Ha a könyvtárat használók részére is van vizesblokk fenntartva, akkor akadálymentes használatra alkalmas illemhelyet is kell biztosítani.

A könyvtáros pult jól látható helyen, ha lehet, akkor a bejáratnál szemben legyen kialakítva. Hallássérült személyek számára indukciós hurok vagy ún. FM adó-vevő eszközök telepítése ajánlott.

Ha az olvasók számára elérhető valamilyen számítógépes szolgáltatás, akkor lehetővé kell tenni annak használatát fogyatékos személyek számára is. Fizikailag is oda kell férniük kerekesszéssel az asztalok elé, valamint telepíteni kell a gépekre a látássérült emberek számára használható képernyő-nagyító és képernyő-olvasó programot. Értelmi sérült emberek számára ajánlott a számítógépekhez használati útmutatót kitenni, a siketek és nagyothallók számára el kell készíteni a fontosabb információkról a jelnyelvi változatot.

Fogyatékos személyek számára külön szolgáltatásként be lehet vezetni jelnyelvi tolmács/kontakt tolmácsszolgáltatást, de kevésbé erőforrás-igényes, ha információs táblákat, pictogramokat helyezünk ki, információs anyagot gyártunk számukra, látássérült személyek számára tapintható feliratokat, esetleg Braille feliratokat készítünk, beengedjük a segítőkutyákat az intézménybe, hangoskönyveket, öregbetűs könyveket szerzünk be, valamint a legfontosabb, hogy mi magunk felkészülünk a fogyatékos személyek fogadására, segítségére.

Összeállította:

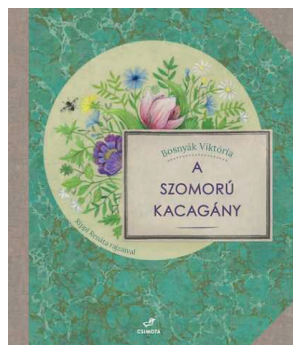
Szöllősi Gréta – Csorba Győző Könyvtár

Képek forrása: - <https://www.mvgyosz.hu/amit-adunk-hu/szervezeteknek-kozossegeknek-hu/akadalymentesitesi-szolgalaltasok/>
- https://www.ki.oszk.hu/sites/default/files/dokumentumtar/segedlet_2015_v2.pdf

KÖNYVAJÁNLÓ

Segítő könyvek

Ebben az ajánlóban olyan könyveket szedtünk össze, amelyek valami többtartalommal rendelkeznek, vagyis valamilyen üzenetük van, valamire fel akarják hívni a figyelmet. Ezek a történetek, mesék segíthetnek többek között önmagunk és mások elfogadásában, a nehézségeinkkel való küzdelmekben, az előítéletekkel kapcsolatos vélemény-nyilvánításban. Segíthetnek azoknak a gyerekeknek, akik olvassák őket és szüleiknek is, akik ezekről a témákról beszélgetnek velük. A könyveket nem csak azoknak ajánljuk, akik érintettek lehetnek, hanem általában mindenkinek, hogy erősítsék a mások iránti empátiát, az elfogadást és csökkentsék a már kialakult előítéleteket.

Bosnyák Viktória: *A szomorú kacagány* (5 éves kortól)

Két kis falut egy sövény választ el, az egyikben a kacagányok, a másikban a kacabajkák élnek. Mi a különbség köztük? A kacagányok fején kerti virágok nőnek, míg a kacabajkákon mezei virágok. Mindkét fajta békés és vidám, de egymásról azt gondolják, hogy félelmetesek és gonoszak, ezt palántáikba is belenevelik, akik nem merészkednek a sövény közelébe. Egyszer aztán egy bátor kacagányfiú csak megszegi a szigorú szabályt és átlép a tiltott területre, ahol megismerkedik egy pitypangfejű kacabajka lánnyal. Tiltás ide vagy oda, a kerti virágok csak összekeverednek a vadvirágokkal és ellenállnak minden gyomlálásnak. Ez a mese a másságról, az elfogadásról szól, illetve arról, hogy milyen sokszínűek vagyunk. S ha megtetszett, folytatása is van: *A kacifánt nem elefánt* címmel.

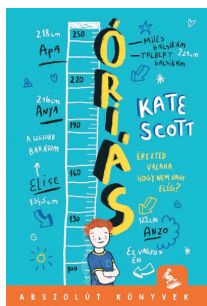

Victoria Patrascu: *Meseörgettyű – öt tótágast állt mese* (5 éves kortól)

Ki gondolná, hogy egy poros gyalogút a zajos és forgalmas sztráda után vágyakozik, a tollas süni a madarak között találja meg az élet értelmét, és hogy a szabálytalanságukért kiközösített hópihék hozzák el a gyerekeknek a legszebb téli élményt: a havazást. A *Meseörgettyűben* öt rövid mesét találtok, amelyek szereplői valamiben mások, mint a társaik vagy másra vágnak, mint amit megszoktak vagy várnak tőlük. Kíváncsiságuknak, bátorságuknak köszönhetően kitartanak, hogy megvalósítsák vágyaikat, céljaikat.

Bódis Kriszta: *Carlo Párizsban* (14 éves kortól)

Carlo egy 15 éves cigányfiú, aki egy telepen él, azt hívják Párizsban, vagyis az Eiffel-torony még csak távolról sem látszik. Itt tengetik napjaikat a regény szereplői, mélyszegénységben, munka és komfort nélkül. Carlo édesanyja meghalt, édesapja börtönben van, így rokonaival él egy kis házban. Ennek a nehéz sorsú fiúnak a mindennapjait és viszontagságait ismerhetjük meg, aki küzdelmesen igyekszik kitörni abból a nyomorúságból és kilátástalanságból, ami körülveszi. A lehetőséget a fociban látja, hiszen abban nagyon tehetséges és egy támogatója is akad. Kérdés, hogy lesz-e kitartása hozzá, meg tudja-e állni, hogy ne a könnyebb, de veszélyesebb módját válassza a boldogulásnak, és ellen tud-e állni a rossz kísértéseknek? A könyv sok mindent segít megérteni, olvasás közben pedig végig kell drukkolni Carlóért!

Kate Scott: *Óriás* (9-12 éveseknek)

Anzo egy nagyon alacsony kisfiú, aki emiatt tele van gátlásokkal, az iskolában csúfolják, a tanárok sem veszik komolyan és otthon sem tud érvényesülni a 2 méternél magasabb családtagok között. De nem is a magasságuk miatt nem hallják meg őt, hanem mert csak magukkal vannak elfoglalva. Egyedül Elise, a legjobb barátja figyel rá és látja, hogy mire képes. Anzo egyszer csak örületes tempóban megindul a növekedésben, majd rájön, hogy ettől nem oldódik meg minden problémája. Mivel tehetséges képregényrajzoló, egy pályázatnak köszönhetően eljut egy jelentős képregényfesztiválra, ahol végre a saját közegében kibontakozhat. Hogy mindez hogyan alakítja az ő sorsát, kiderül a könyvből. Egy igazi bátorító történet, vicces jelenetekkel és egy igaz baráttal.

Koby Jamada: *Mit kezdünk egy problémával?* (4 éves kortól)

Mindenki ismeri milyen szorongató érzés tud lenni, amikor egy probléma folyton ott motoszkál bennünk és nem hagy nyugodni. Szeretnénk elzavarni vagy legalább elbújni előle, de aztán rájövünk, magától nem fog eltűnni, muszáj szembenéznünk vele. Koby Jamada ezzel a mesével olyan szemléletesen és kedvesen mutatja be, hogy ha szembenézünk a problémáinkkal, akkor erősebbek és bátrabbak leszünk, hogy a legkisebbek számára is érthetővé válik. Ezt a receptet felnőtteknek is ajánljuk!

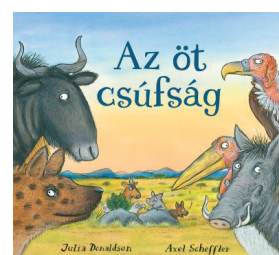

Mészöly Ágnes: *Szabadiában* (14 éves kortól)

Főszereplőnk, Dani kerekesszékes, úgy is mondhatnánk: mozgásában korlátozott. Nos, ha valami, akkor ez a regény 100%-ban rácáfol arra, hogy ez mennyire nem így van! Persze ehhez kell először egy jó kis családi csetepaté, egy múltból felsejlő titok, ami berobbantja a cselekményt, no meg sok-sok színes karakter, akikkel Európa különböző pontjain összefut a főhős. Bátor, olykor vakmerő tettek váltják egymást fejezetről fejezetre és nem kérdés, hogy az utolsó oldalakig drukkolunk Daninak, hogy elérje a célját. Figyelem! Felnőtteknek legalább akkora élmény a könyv, mint a kamasz célközönségnek!

Julia Donaldson: *Az öt csúfság* (4 éves kortól)

Rücskös bőr, csüngő begyzacskó, pipaszár láb? Attól, hogy nekünk nem tetszik, még butaság lenne csupán külső alapján ítélni. Főhőseink ugyan nem a legszebbek a világon, de a szépség, valljuk be: relatív. S mit számít a külcsíny, ha a belbecs rendben van: ezek az állatok ugyanolyan gondoskodóak, mint a pipiskedő társaik. S ha közben becsusszan egy-egy hangosabb rőfögés vagy vihogás is? Na és? Ettől szép az élet!

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Decsi Dóra	decsi.dora@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Liska Enikő	liska.eniko@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános Könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvény szervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Papp Márton	papp.marton@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
	Szerecz Gábor	szerecz.gabor@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Földi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28012
Beszerezés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál

A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról

Mesél a kő

Mondák a magyar
történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos
jaj de álmos
Vacsakamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda

Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto

Moszkva tér

Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerilem
Szindbád
Tízezer nap

Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

V. évfolyam 2-4. szám

Tinisarkok a könyvtárakban
Olvasásnépszerűsítés a gyermek- és ifjúsági korosztályban
Honismereti Szakkör és Történeti Téka Sásdon
KönyvTÁRsas

ISSN 2559-8767

9 772559 876009 >

2021. nyár-tél

FELHÍVÁS

LEGYÉL TE IS KÖNYVFALÓ

7-11 éves korosztály

Olvass könyveket különleges lényekről,
gyűjts pontokat magadnak és a
településednek!

A játék 2021. július 12-től október
elejéig, az Országos Könyvtári Napok
indulásáig tart.

Bővebb információ:

<https://bkszs.csgyk.hu/konyvfalo-2021>

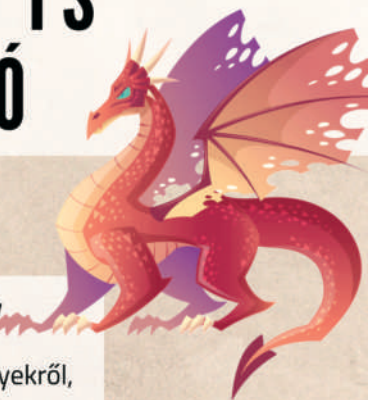
Jelentkezz a településed
könyvtárosánál!

CSORBA GYŐZŐ
KÖNYVTÁR
Pécs, Ulmstr. 1. sz. 1/A | +36 72 501 400
info@csorba.hu | csorba.hu

BÁRANYAI
KÖNYVTÁRELLÁTÁS

Kedves Kollégánk!

Idén harmadik alkalommal hirdetünk nyári olvasáskihívást Legyél te is Könyvfaló címmel! Ebben az évben is két korcsoport jelentkezését várjuk: a kicsik fantasztikus lényekről olvashatnak, a nagyobbak pedig a nagy hőségre való tekintettel borzongató könyveket vehetnek kézbe!

A játék leírása bővebben itt érhető el:

<https://bkszs.csgyk.hu/konyvfalo-2021>

A játékhoz folyamatosan lehet csatlakozni, így ami könyvtárosként a Ti feladatotok lenne, az egyrészt az előkészület: ha nincs jelenleg a könyvtáratokban olyan könyv, amit ajánlani tudnátok, kérjétek könyveket, hogy a szállítást meg tudjuk oldani!

LEGYÉL TE IS KÖNYVFALÓ

12-16 éves korosztály

Olvass borzongató könyveket, gyűjts
pontokat magadnak és a
településednek!

A játék 2021. július 12-től október
elejéig, az Országos Könyvtári Napok
indulásáig tart.

Bővebb információ:

<https://bkszs.csgyk.hu/konyvfalo-2021>

Jelentkezz a településed
könyvtárosánál!

CSORBA GYŐZŐ
KÖNYVTÁR
Pécs, Ulmstr. 1. sz. 1/A | +36 72 501 400
info@csorba.hu | csorba.hu

BÁRANYAI
KÖNYVTÁRELLÁTÁS

A játék során arra kérünk titeket, hogy a kis olvasóknak a korosztályának megfelelő olvasmányt ajánljatok!

A könyvtáros feladata a pontgyűjtő füzet vezetése, a játék végén a pontgyűjtő füzeteket és a feladatlapokat összegyűjtjük, átnézzük, és ezek alapján hirdetjük ki a nyerteseket egyéni kategóriában és a települések között is!

Jelentkezni a bkszs@csgyk.hu címen, vagy a referenseken keresztül lehet, a jelentkezőknek kiküldünk egy alapsomagot, ami tartalmazza a plakátot, illetve a pontgyűjtő füzet és a feladatlap példányaikat.

Jó játékot és mindenkinek kívánjuk, hogy legyen Könyvfaló!

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A mostani számunk összevont szám, az újság ebben az évben utoljára jelenik meg. Ezért próbáltunk gazdag, informatív anyagot összeállítani nektek, ezzel segítve a munkátokat. Első cikkünkben annak járunk utána, hogy milyen módszerekkel próbálják bevonítani a könyvtárak a 14-18 éves korosztályt és milyen lépéseket tesznek ennek érdekében. Felkértünk három könyvtárat, az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárat, a szigetvári Molnár Imre Városi Könyvtárat és a Mohácsi Jenő Városi Könyvtárat, hogy mutassák be az általuk létrehozott tini részlegeket, ifjúsági gyűjteményeket, tinizugokat. A Könyvtári Hírzengő előző számában egy interjú keretében Dr. Béres Judittal a könyvek és a könyvtárak érzékenyítésben való szerepéről beszélgettünk. Az előző interjú folytatásaként most arról esik szó, hogy hogyan lehet az ifjúsági korosztály számára közelebb hozni, élménnyé tenni az olvasást. A Bemutakoznak könyvtáraink rovatban megismerhetitek Magyarmecske szolgáltatóhelyét. A Helyi érték rovatunkban bemutatjuk a sásdi Honismereti Szakkört és Történeti Tékát. KisSzínes rovatunkban röviden beszámolunk a Csorba Győző Könyvtár nemrég elindult blogjáról és az októberben megrendezésre kerülő Országos Könyvtári Napok tematikájáról. ÖtletBörze rovatunkban a társasjátékok közösségépítő lehetőségeiről olvashattok. A Hasznos tudnivalók rovat az informatikai eszközök felügyeletével, karbantartásának fontosságával foglalkozik. Könyvajánlónkban pedig olyan kortárs gyermekirodalmat gyűjtöttünk össze, amelyek az iskolai olvasmányok között szerepelhetnek.

A szerkesztők

Kiadó:

Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
<http://www.csgyk.hu>

Felelős kiadó:

Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:

Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:

Csobán László, Kárpáti Szilávná, Németh Luca,
Pajor Zsófia, Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pillár Gy. Gábor
Megjelenik negyedévente, 300 példányban.
ISSN 2559-8767

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS

4

Tinisarkok a könyvtárakban

INTERJÚ

6

Olvasásnépszerűsítés a gyermek- és ifjúsági korosztályban

BEMUTAKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

10

A magyarmecskei szolgáltatóhely

HELYI ÉRTÉK

11

Honismereti Szakkör és Történeti Téka Sásdon

12

KisSzínes

ÖTLETBÖRZE

13

KönyvTÁRsas

HASZNOS TUDNIVALÓK

14

Az informatikai eszközök felügyelete a szolgáltatóhelyeken

KÖNYVAJÁNLÓ

15

Kötelezők újragondolva

Tinisarkok a könyvtárakban

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján egyre nehezebb a 14-18 éves korosztályt megszólítani és bevonni a könyvtárba. A statisztikai adatok is azt mutatják, hogy egyre kevesebben iratkoznak be és használják a szolgáltatásokat. Ezért a könyvtárosok különböző módszerekkel próbálják becsalogatni a kamaszokat.

Ez egy kihívás a szakmának, hiszen a Z generációról van szó, akik a digitális korban nőttek fel, kultúrafogyasztási és olvasási szokásaik a hagyományoshoz képest mások. Nagyobb könyvtárak már tettek lépéseket annak érdekében, hogy valamilyen formában becsábítsák a kamaszokat. Például külön könyvvállományt alakítottak ki ennek a korosztálynak, illetve tinisarkot, ifjúsági gyűjteményt, tinizugot hoztak létre. Országosan is több nagyobb városi és megyei könyvtár rendelkezik már kamaszoknak kialakított részlegekkel. Felkértünk három könyvtárt – az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárt, a szigetvári Molnár Imre Városi Könyvtárt és a Mohácsi Jenő Városi Könyvtárt –, hogy mutassák be az általuk kialakított ifjúsági sarkokat, tini részlegeket.

TiniZug az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárban

Sajátos módon az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár szolgáltatásai helyhiány miatt több szolgáltató helyen érhetők el, így a gyermekkönyvtár és a központi könyvtár két teljesen különálló épületben működik. Szakmai kihívásnak tekintettük, hogy a gyermekkönyvtárunk nagyon alapos, pedagógiaiilag kiválóan felépített nevelő munkáját úgy vigyük tovább, hogy az olvasásra nevelő tevékenységünk folyamatos és zökkenőmentes legyen. Így született meg a TiniZug ötlete 2015-ben, amely a Központi Könyvtár kölcsönző részlegében kapott helyet, így végre megtalálták a helyüket azok a fiatalok is, akik már kinőttek a gyermekkönyvtár világából, de még ismeretlen volt számukra a felnőtt irodalmi világa. A TiniZug a Központi könyvtár csendes, belső termének egyik sarkában kapott helyet, ahol minden olyan dokumentumtípus – könyv, folyóirat, DVD –,

Kreatív fotózás az egri könyvtárban

megtalálható, ami a mai fiatalságot érdekelheti. Azonban a leghangulatosabb TiniZug sem ér sokat közönség nélkül.

„Kamaszokra hangolva” című előadássorozatunk elsődleges célja volt a kamaszközönség megszólítása, meghívott íróvendégeink segítségével. Olyan írókat kerestünk meg, akik írásaikban épp a kamasz korosztályt szólítják meg, és a kölcsönzési statisztika szerint is a legkedveltebb írók közé tartoznak. Vendégeink voltak Kalapos Éva, Szálinger Balázs, Szabó Tibor Benjámin, Totth Benedek, Molnár T. Eszter, Vecsei H. Miklós, On Sai, Gabriella Eld stb. A TiniZug ünnepélyes átadóján Mésszőly Ágneszt üdvözölhettük körünkben, de vendégünk volt Tóth Tamás Boldizsár is, akinek a Harry Potter-könyvek és filmek remek fordítását köszönhetjük. Céljaink között szerepelt továbbá, hogy a TiniZug híre minél több fiatalhoz eljusson, így személyesen kerestük fel az egri középiskolát, ahol egy-egy rövid előadás keretében bemutattuk könyvtárunk legújabb közösségi terének szolgáltatásait, lehetőségeit. Igyekszünk mindig érdekes dolgokkal előrukkolni, amire már a digitális világ bennszülöttei is felkapják a fejüket. Így került sor a már Instagramon is népszerű kreatív könyves fotózásra, illetve a tini korosztálynak szóló nyári táborunkat is igyekeztünk a Z generációnak megfelelő programokkal színesíteni. A TiniZug a dokumentumok és az író-olvasó találkozók mellett helyet biztosít az „olvasásfüggőknek”, így életre hívtunk egy fiataloknak szóló könyvklubot „Fanatik Rídörz” néven. Az ifjúsági irodalmi dél-

utánokon háromhetente „fejtjük meg” a regények üzenetét. A TiniZug egyre több fiatal olvasót vonzott könyvtárunkba, gyakran látogatnak ide kis csoportokban, beszélgetnek, elvonnak és kapcsolódnak, s közösen szemelik ki az olvasásra szánt könyveket. A Központi Könyvtár épületének felújításakor ügyeltünk arra, hogy „átmeneti otthonunkban” is helyt kapjanak a tinik, így a megszokott zugon kívül egy „Szükség szobáját” is sikerült kialakítani, amit valóban épp szükség szerint hol tanulásra, olvasásra, vagy épp klubfoglalkozásra lehetett igénybe venni. A pandémia során átmenetileg megtorpant a felfelé ívelő lendületes munka, de igyekeztünk online tartani a kapcsolatot a fiatalokkal, illetve a járvány első hulláma alatt is folytatódott a Nagy Könyves Beavatás országos olvasásnépszerűsítő programunk. A visszaköltözés és a megnyitó után egy teljesen megújult TiniZug várja a fiatalokat. A barokk csempekályha és a 200 évesnél is idősebb freskómaradványok mellett megférnek a jópofa graffitik, a fiatalok által kért süpedős szőnyegek és babzsákok. A sarokban pódium, amely az olvasgató és megpihenő fiatalokon kívül már nagyon várja az előadókat is, hogy ismét olyan csodák történjenek, amelyeknek középpontjában a könyvek, olvasmányok és a fiatal olvasók állnak.

Szabó Eszter
Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger

Ifjúsági zugok a szigetvári könyvtárban

Napjainkban az ifjúsági korosztály megszólítása elég nehéz feladat, megnyerésükre külön figyelmet fordítunk. Ennek részeként hoztuk létre az „ifjúsági zugokat” a Molnár Imre Városi Könyvtárban. Az emeleti felnőtt részlegben kapott helyet az úgynevezett Ifjúsági sarkunk, amely a galériára vezető lépcső alatti csendes zugban található. A sarok valójában egy 3 polcból álló különleges terem, amely nagyjából 500 darab, fiatal olvasóinknak szóló fantasztikus, romantikus, sőt tabu témákat boncolgató köteteket tartalmaz. Az Ifjúsági sarkot úgy alakítottuk ki, hogy a fiatal felnőtteknek legyen lehetőségük helyben olvasásra is. A könyvtárunkba járó diákok rendszeresen keresték a young adult kategória könyveit, amit könyvtáros

segítsége nélkül nehezen vagy egyáltalán nem találtak meg a szabadpolcos állományrészen. Emiatt a könyvtárosunk ízlésére, segítségére szorultak annak érdekében, hogy a számukra megfelelő olvasmányt kölcsönözhessek. Így született meg bennünk az Ifjúsági sarok ötlete. A könnyebb kereshetőség érdekében a Gyermekkönyvtárban szintén kialakításra került egy külön ifjúsági rész is. A LOL Könyvek és a Vörös pöttyös könyvek népszerűsége, kölcsönzési gyakorisága meghatározó az utóbbi években. Szerettük volna, ha azok az ifjúsági könyvek, melyek az „idősebb” gyermekkönyvtári olvasóinknak szólnak, egy külön polcon kapnának helyet, ezzel segítve tájékozódásukat. A kellemes időtöltést a Gyermekkönyvtárban elhelyezett színes babzsákjaink is segítik.

Molnár Imre Városi Könyvtár, Szigetvár

Könyvtár a fiatalok számára

2008-ban született meg az elhatározás, hogy a könyvtárunkban a kicsiknek (10 éves korig) létre kellene hozni egy Mesekuckót. Így a földszinten lévő gyermekkönyvtár a nagyobb gyerekek birodalma maradt. 2019-ben megújult a könyvtárunk, ezen belül lehetőség nyílt ennek a részlegnek a modernizálására is. Ugyanakkor egy NKA pályázaton forrást nyertünk szakmai eszközfejlesztésre, amelyből új, esztétikus polcokat, asztalokat, székeket tudtunk vásárolni. Az itt használható számítástechnikai, elektronikai eszközök száma is nőtt. Erre nagy szükség is van, mert itt kapott helyet a Mohácsi Természettudományos Élményközpont, amely egy EFOP pályázat 100%-os támogatásával valósult meg azzal a céllal, hogy felkeltsék és növeljék a fiatalok érdeklődését a természettudomány és a műszaki szakmák iránt. Programjuk az általános kompetenciafejlesztés mellett hozzájárul a kiemelkedő tehetségek azonosításához, illetve elősegíti az egyes tantárgyakban lemaradt gyerekek hátránykompenzációját; különböző foglalkozástípusok segítségével (havi szakkörök, kiscsoportos foglalkozások, természettudományos órák, versenyek, vetélkedők, műhely- és klubfoglalkozások, témanapok és természettudományos táborok) átfogó ismereteket biztosít a környezetvédelemtől a robotikáig. A Természettudományos Élményközpont felhasználja a modern technika adta lehetőségeket, ugyanakkor karnyújtásnyira vannak az irodalmi művek is. Az érdeklődést a könyvek iránt azzal is szeretnénk felkelteni, hogy az újdonságokat nem soroljuk be mindjárt a helyükre, hanem a bejárat közelében, egy önálló polcon helyezzük el őket, ahol nem csak a gerincük látszik, hanem a teljes borító. Ezt a polcsort a szakirodalmi állomány követi, ahol a könyveket témák szerint csoportosítjuk, majd a szépirodalmi művek sorakoznak a szerzők neve szerint (általában). Igyekezzünk megvenni a fiatalok által kedvelt regényeket. Ebben az állományrészben kaptak helyet pl. a LOL Könyvek tagjai, az *Időfutár*, a *Jók és Rosszak iskolája*, az *Abszolút Töri*, Berg Judit, Kalapos Éva, Kertész Erzsébet, Leiner Laura, Szakács Eszter egyes könyvei, de itt találjuk meg John Grisham ifjúsági thriller-sorozatát, a *Theodore Boone*-regényeket is. Többször felmerült, hogy a fiatal felnőttek számára ki kellene alakítani egy részleget, de ez még megvalósítás előtt áll. Az önállósodó fiatalokat

nehéz elcsalni a számítógépek, telefonok mellől. Ezért próbálunk kitalálni olyan programokat, melyek érdekesek lehetnek számukra. Működött a könyvtárban a Kisfaludy Károly Gimnázium tagjaiból alakult könyvklub, társasozásra is hívtuk a játszani szerető fiatalokat (és időseket), a különböző rajzszakörök kiállításainak is helyet biztosítunk. Tartjuk a kapcsolatot az óvodák, általános iskolák mellett a város középiskolaival is. Számukra könyvtári órákat tartunk, ahol megismertetjük őket a könyvtárunkkal, a különböző állományrészekkel, bemutatjuk a katalógusunk használatát. Végigjárjuk velük a könyvkeresés lépéseit, hogy bátrabban lépjenek be az épületbe, ha szükségük lesz olvasnivalóra.

*Szabadosné Sándor Valéria
Mohácsi Jenő Városi Könyvtár, Mohács*

összeállította:
Mizerák Andrea – Csorba Győző Könyvtár

INTERJÚ

Olvasásnépszerűsítés a gyermek- és ifjúsági korosztályban

A Könyvtári Hírzengő előző számában Dr. Béres Judittal, a PTE Bölcsészettudományi Kar egyetemi docensével, magyartanárral, irodalomterapeutával a könyvek és a könyvtárak érzékenyítésben való szerepéről beszélgettünk. Az alábbi cikk az előző beszélgetés folytatása, amely azt a témát járja körül, hogy hogyan lehet az ifjúsági korosztály számára, ahol a statisztikák szerint a könyvtárakban legnagyobb a lemorzsolódás, közelebb hozni, élménnyé tenni az olvasást.

Időről időre átdolgozzák a kötelező olvasmányok rendszert. Milyen szerep jut ma a kortárs ifjúsági irodalomnak az oktatásban?

Sajnos kevesebb, mint kellene, az új NAT sem könnyíti meg annak a modernizálódó irodalomtanításnak és olvasóvá nevelésnek a helyzetét, ami pedig már zajlott és szervesült az utóbbi években. Hiszen a tankönyvekben és a pedagógusok által kínált választható olvasmányok listáin is megjelent már a kortárs irodalom, ennek arányaiban az adott pedagógus szemlélete és céljai szerint lehetnek eltérések. A hagyományos, vagyis frontális, lineáris, életrajzi és kanonikus olvasatokat tanító, az olvasó élményére nem annyira figyelmes irodalomtanítás mellett rég bejött a kooperatív szemlélet és az

élményközpontú irodalomtanítás, amely hasonlóképpen azt segítette, hogy a jelen olvasójáról és az ő világáról, életének fontos eseményeiről, élményeiről és személyes olvasatáról essen szó, méghozzá az örökérvényű klasszikusokon kívül olyan kortárs művek segítségével is, amelyeknek tartalmához és nyelvezetéhez a mai gyerekek és fiatalok könnyebben kapcsolódnak, illetve azt érezhetik, hogy az adott művek róluk és hozzájuk szólnak. Azt gondolom, hogy enélkül a személyes kapcsolódás és tét nélkül senkit nem lehet hosszú távon olvasóvá nevelni. A mostani helyzetben különösen fontos, hogy a pedagógus és a szülő is törekedjen arra, hogy tájékozódjon a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom egyébként igen gazdag hazai és nemzetközi terepén, mert bőven van és lenne

miből válogatni. Bízom benne, hogy a pedagógus kollégák és a szülők is meg fogják találni a módját annak, hogy a gyermek- és ifjúsági olvasóknak legyen esélye a kortárs szerzőkkel való élményszerű találkozásra, ebben segítheti őket a könyvtár is.

Mit tudnak a könyvtárak tenni a kortárs ifjúsági irodalom népszerűsítésében?

A könyvtáraknak fontos feladata, hogy a kortárs irodalmat valamilyen módon adagolják a gyerekeknek és fiataloknak, egyáltalán tegyék lehetővé, hogy hozzáférjenek, és tudomást szerezzenek róluk. A könyvtáraknak az ismeretterjesztésben is van feladata, hogy a szülők és pedagógusok felé kortárs irodalmi ajánlást tegyenek. A Csorba Győző Könyvtár a szülőknek és pedagógusoknak szóló olvasmányajánló sorozatával például elindult ezen az úton, ez a sorozat most a 0–10 éves korig ajánl megfelelő olvasmányokat, s remélhetőleg a sorozatot nemsokára folytatja a 7–10 éves korosztályon túl is, egy ifjúsági könyvajánlóval. Ha a szülő, pedagógus magától próbál utánanézni az ajánlott kortárs irodalomnak, eléggé part-

talannak tűnhet, amennyiben nem ismeri azokat a fórumokat, ahol érdemes tájékozódni. Jó szívvel ajánlom a magától értetődő Gyerekirodalmi Adatbázison túl az IGYIC – Ifjúsági és Gyermekirodalmi Centrum (www.igyic.hu) friss fórumot, naprakész oldalt, amely a szülőknek, pedagógusoknak, de maguknak a fiatal olvasóknak is utat mutat. A honlapon többek között olvashatunk a versről mint akcióról, hogy hogyan lehet kortárs verseket bevinni kisiskolásoknak, a János vitéz-kódokról, vagyis hogy van-e még titka a kötelezőknek, de szó esik

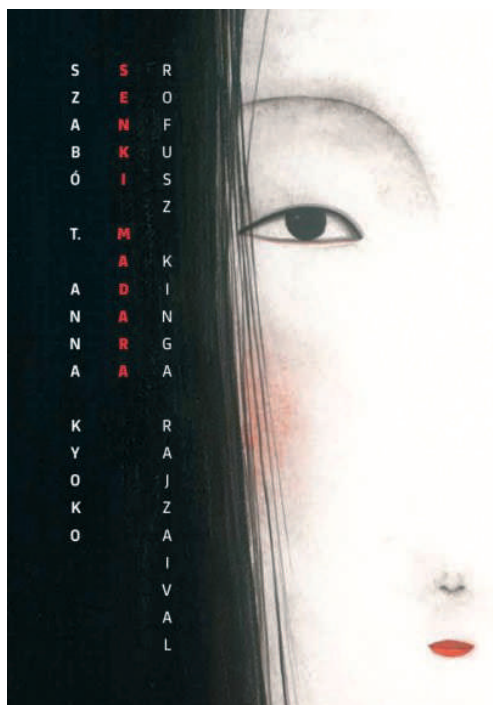
számos speciális témáról is, amilyen például a kortárs gyereklíra témáit és fontos szerzőit illeti, vagy a tabutémák kérdését a gyerekirodalomban. Rengeteg friss témát hoz fel, amely olyan módon ragadja meg az olvasást és az irodalmat, hogy az vonzó lehet. Ami még orientálhat, azok a különböző gyerekirodalmi magazinok pl. a *Csodaceruza*, a *Mikkamakka*, de nagyon jó ötleteket adhat a *Navigátor Gyerekirodalmi Lexikon* is. A könyvtárnak, az egyetemnek, a civil szervezeteknek, a könyves szakmának nyilvánvalóvá kell tennie azokat a navigációs pontokat, ahonnan egyáltalán tudni lehet, hogy mi a kortárs gyerek- és ifjúsági irodalom.

Hogyan fér meg a kötelező klasszikusok mellett a kortárs?

A kötelező olvasmányokat véleményem szerint kritikai gondolkodó szemmel kell forgatni, hogy milyen világ jelenik meg benne, kérdésfeltevései, értékei hogyan adaptálhatóak a mai világra, milyen mindannyiunkat érintő, kultúrtörténeti kortól függetlenül is fontos egzisztenciális témákat kínálnak. A klasszikus nem feltétlenül leveendő a kötelező listáról, hanem gyakran csak máshova sorolandó, mert az adott életkori szakaszban a gyerek nem fogja érteni és nem is fogja általa megszeretni az olvasást.

Ugyanakkor jó lenne nyilvánvalóvá tenni, hogy miért kell a klasszikus kötelezők mellé kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom, hogy mit tud a kortárs. Van sok olyan klasszikus, kötelezőként olvasott hazai és világirodalmi mű, valamint régebbi gyermek- és ifjúsági irodalom is, ami abszolút kiállta az idő próbáját és ma is aktuális, de sok olyan is van, aminél van jobb, és nem kell azért ragaszkodni a klasszikushoz, mert annak a szerzőnek van nagyobb tekintélye a kánonban, az irodalomtörténetünkben. Van sok olyan kortárs gyermek- és ifjúsági irodalmi mű, amivel fel lehet váltani akár egy-egy klasszikust is, és ugyanazt, vagy sokszor még jobb hatást is el tudunk érni vele, mert mai nyelven és a mai kor emberéről, életéről, problémáiról szól, a hazai kortárs irodalom esetében pedig mindezt a hazai valóságba ágyazva, amit napi szinten élünk.

Amikor kortárs gyermek- és ifjúsági könyvekről beszélünk, akkor nemcsak a könyvekről kellene beszélnünk, hanem ennek a nyitottabb szemléletmódnak része kellene legyen mindenféle egyéb történet és szöveg, ami a gyerekeket és fiatalokat érdekli. Gondolok itt például a mangára, mint történettípusra, a képregényre, a slam poetryre, amit általában nagyon tudnak szeretni a fiatalok. A slam poetry belépő lehet az irodalomolvasáshoz vagy a költészettel való ismerkedéshez, nem utolsósorban pedig mozgósítja a kreatív ént. Emlékszem, hogy a Tudásközpontban, a Csorba Győző Könyvtár szervezésében az egyik rendhagyó irodalomórán egy slam poetry költő (Horváth Kristóf „Színész Bob” – a szerk.) Petőfit hozta így közel az érettségire készülőkhez, azt mutatva be, hogy egy Petőfi-szöveg ritmikája mennyire modern, pl. a *Nemzeti dal* lehet akár rappelni is. Ez azon túl, hogy humoros, közelebb is hozza az irodalmat, a kamasz azt érzi, hogy ez jó és köze van hozzá. Az ifjúsági irodalmat olvasó korosztálynak olyan műveket is vinnék, amelyek nem feltétlenül az ifjúsági irodalom címszó alatt jelennek meg, pl. slam poetry írók szövegeit,

Simon Márton kötetét, hiszen ezek a szövegek a mai fiatalok életéről szólnak, mai nyelven, korszerű, magával ragadó módon. De ott van még Dékány Dávid, Kemény Zsófi, akikkel szintén ismerkedhetnek. A fiatal felnőttek körében egyre népszerűbb POKET zsebkönyv-sorozatban megjelenő fiatal szerzők olvasása is közelebb viheti őket az olvasáshoz, vagy akár a dalszövegekkel való munka. Szabó T. Anna *Senki madara* című kötetét is olvastatható kamaszirodalomként. Kiss Tibor Noé *Aludnod kellene* című regényéhez készült olyan óraterv, amelyet a Magyar Tanárok Egyesülete dolgozott ki, hogy ilyet is be lehessen vinni a fiataloknak, mert alkalmas arra, hogy nagy kérdésekről gondolkodjunk a segítségével. De vannak egészen friss dolgok is, mint például a kortárs magyar gyerek- és ifjúsági fantasy irodalom (pl. Majoros Nóra könyvei vagy Varró Dániel *A szomjas troll*-jából *A leprikónok átka*) olvastatása, vagy a vizuális világ és az irodalom találkozásából létrejött instavers, nem beszélve a digitális irodalomról.

Ezek tágíthatják a mi szemléletmódunkat is az ügyben, hogy manapság mi a szöveg és az olvasás. Nem kerülhetjük meg, hogy mi is egy kicsit korszerűbbek és frissebbek legyünk, ha olvasmányok ajánlásáról van szó, azzal együtt, hogy tudjuk, mi az a maradandó érték, amit meg kell őrizni.

Különböző olvasási felmérések szerint sokan az 5. és a 8. évfolyam között szoknak le az olvasásról. Miért csökken az olvasási kedv kamaszkorban?

Gondoljunk csak bele, mennyire sokféle módon nehezített egy kamasz élete, nem csoda, ha ez oda hat, hogy csökken az olvasási kedv. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül az információs kor kultúraváltásának kihívásait és a fogyasztói társadalom hatásait. A ma élő digitális bennszülöttek (a csecsemőktől a huszoneves fiatal felnőttekig terjedő korosztályok, vagyis a Z és alfa generáció) egy túltechnikizált, elidegenedett, instant inger- és információözönben felnövekvő, okoseszközöktől és

online világtól megigézett és attól sokszor a szenvedélybetegség értelmében is függő generáció tagjai, akik életében mindez az elmúlt év pandémiás helyzetében csak fokozódott, hiszen már nemcsak a szociális kapcsolattartás és a játék fő színtere lett online és digitális eszköz-alapú az életükben, hanem a tanulása is. Az olvasás mint szabadidős tevékenység és egyáltalán, mint tevékenységtípus versenyhelyzetbe került a sokkal gyorsabban és könnyebben elérhető, fogyasztható és emészthető tartalmakkal. Ebben a közegben könnyű messze sodródni az olvasástól, főleg akkor, ha a kamasz nem találkozik olyan olvasmánnyal, amely személyesen meg tudja érinteni őt, ötödikes korára pedig már igencsak összegyűlhetnek a negatív olvasmányélményei, amelyek inkább elidegenítik az olvasástól, és már csak nemszeretem kötelező tantárgyként tekint rá. Az olvasáshoz türelemre, figyelemösszpontosításra, a befelé figyelés képességére is szükség van, és időt kell szánni rá, a digitális bennszülött kamasz napi működésére viszont inkább a rövidebb idejű koncentrációt igénylő, szerteágazó, szkennelő figyelem, a „multitaskingoló” tevékenykedés és információszerezés jellemző. Az őt érő robbanásszerű testi és lelki változások, amelyek ma már 9 éves korban elkezdődnek, pedig csak fokozzák ezt, a kiskamasz vagy nagyobb kamasz természete nyughatatlanná, érzékenyebbé, labilisabbá válik. Ez az identitáskeresés korszaka is, ebből a szempontból a következő fontos hatótényező a kamaszok életében a kortárs hatás, hiszen a szülőkről történő leválás során felértékelődnek a kortárscsoport értékei. Meghatározó mintát nyújt, ami a kortársakat érdekli, és ebben sajnos ritkán szerepel élen az olvasás, nehezen is venné fel a versenyt a youtuberek, influencersok kínálta élménnyel. A neten jó évtizede nálunk is jelen vannak már a könyves közösségi oldalak, könyves bloggerek, amatőr kritikusok, könyvajánlók, de az Instán és a Youtube-on megjelenő könyves influenszerkedés még mindig rétegműfajnak számít. Az „Olvasni menő!” üzenet messze nem mindenké.

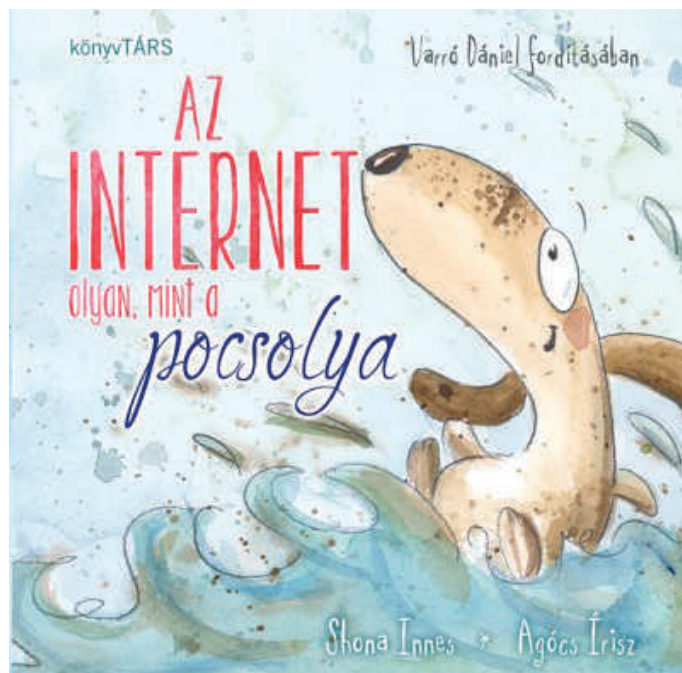

A jó hír viszont az, hogy az olvasással trenírozható, fejleszthető az empátia, a türelem, a figyelem, a befelé figyelés képessége és az offline kommunikációra való igény. Ezért érdemes erőfeszítéseket tennünk arra, hogy a digitális generációkat is ott tartsuk az olvasás körül, ami megéri az erőfeszítést. Azonban tény, hogy tudatosságot és befogadáslelektani trükköket igényel, amire nem minden felnőttnek van elhivatottsága, főleg, ha számára se fontos az olvasás. Ehhez viszont már mindenképpen olyan válogatott olvasmányok kellenek, amelyek találkoznak a kamaszok érdeklődésével, s olyan helyzeteket, problémákat mutatnak be, amelyek őket közvetlenül érintik, vagyis nemcsak esztétikai szempontok és a kulturális emlékezet továbbörökítését célzó törekvések kell vezéreljenek, hanem egyfajta biblioterápiás szemlélet is, amely segít tájékozódni a gyermekkor és felnőttkor életfordulóján álló kamaszt, támogatja őt az identitás keresésben, a napi problémákkal, fejlődési kihívásokkal való megküzdésben, és abban, hogy mélyebben meg tudja ismerni és meg tudja érteni önmagát és a többi embert.

Mi a legjobb útja, módja, hogy olvasó és könyv összetalálkozzanak?

Az összetalálkozás segítségét nem kamaszkorban kell kezdeni, hanem a legkisebb kortól. Például szülőknak szóló cikkekkel, kampányokkal, az alapokat tanítva, pl. „Olvass napi 20 percet a gyerekednek!” Számos olyan európai és nemzetközi projekt van, amely erre épül, pl. a Visegrad Reads to Kids, melyben, ugyan sajnós csak kampányszerűen, de Magyarország is részt vett. Ehhez nem kell tudományos felkészültség és előadásokat sem kell hallgatni róla. Az üzenet része, hogy miért javasolt az olvasás a gyerekek fejlesztéséhez, úgy, hogy valóban a laikusok is megértsék, mert például fejleszti az érzelmi intelligenciát, az anyanyelvi készségeket, a szociális készségeket, az identitást, a személyiséget és értékrendet gyarapít, csupa olyat ad, ami hatékonyabbá, sikeresebbé teszi a gyereket az iskolában és a társadalomban. A szülőknak szóló üzenetekkel jár, hogy kicsit a nem olvasó felnőtteket is próbáljuk megnyerni az olvasás ügyének. Abból kiindulva, hogy egy szülő jelentős pénzt és időt tud áldozni – ha teheti – gyermeke fejlesztésére, ha világos üzenet van arról, hogy ennek mi az értelme, haszna, ez az olvasás területén sincs másként. Ha olyan példákat nézünk meg, ahol ezt sikerült gazdagon kiépíteni, mint pl. a Pagony Kiadó esetében, látható, hogy működik.

Az is könyvtári feladat lehet, hogy a diákokat kulturáltan kommunikálni tanítsuk. Ebbe nagyon erősen beletartozik a kritikai gondolkodás tanítása, ami azt jelenti, hogy etikus gondolkodásra, nyitottabb világlátásra, vitakultúrára tanítunk. Számos példát találhatunk arról a közösségi oldalakon, hogy hogyan folyik az ítélező párbeszéd, egy-egy érvelés hogyan csúszik félre, hogyan jelenik meg a másik ember kioktatása, leértékelése, a személyeskedés. Tanítandó és lehetne célkitűzése a könyvtárnak is, hogy foglalkozzon azzal, hogy hogyan lehetne értelmesen érvelni, vitatkozni valakivel. A mai gyerekek óvodáskorban már keményen találkoznak a netes világgal, ami felveti az internethasználat tanításának szükségességét már ennek a korosztálynak. Van hozzá friss gyermekirodalom is, ami segít, Shona Innes *Az internet olyan, mint a pocsoló*

a pocsoló című könyve második kiadásban most jelent meg. Ezt is el lehet kezdeni kicsi korban, ebben szintén lehetne feladata a könyvtárnak. Finnországban, Tampereben láttam arra példát, hogy a könyvtár (a Koilliskeskus, amelyről Elina Lehtonen adott összefoglalót 2017 áprilisában, a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*-ban) úgy is működött, mint helyi jóléti központ, amely ugyanúgy felvállalta, hogy az óvodások digitális eszköz- és médiaműveltségének alakításával foglalkozzon, mint azt, hogy a helyi fiataloknak sokféle módon birtokba vehető közösségi teret nyújtson, ahol sok más aktivitás mellett a nekik szóló irodalom és zene is elérhető.

Kevesebbet olvasnak a mai fiatalok?

Bizonyos értelemben igen, ha a hagyományos papíralapú olvasásra gondolunk, de a korábban említettek miatt ennél érdekesebb kérdés, hogy milyen platformon történik az olvasás és írás, a szövegfogyasztás és -gyártás. Ha megnézzük, hogy egy mai fiatal mit és mennyit olvas, akkor láthatjuk, hogy sok mindent, de nem feltétlenül olyan szövegeket, amiket mi annak gondolunk, vagy amit szeretnénk. Elsősorban a mobil eszközökön és netes közösségi felületeken (pl. WhatsApp, Instagram, TikTok) elérhető kommunikációs csatornákon fogyasztanak tartalmat, írnak és olvasnak, sokan napi szinten is komoly mennyiséget, irodalmi jellegű szövegeket is. Azt kellene megnézni, hogy mi történik ezeken a platformokon, ami leköti és megfogja őket. Milyen szövegeket írnak, gyártanak, és miket olvasnak. A slam és társai műfajaiban megjelenik az élő ifjúsági kultúra és az az életérzés, amivel ők találkoznak, s amihez nekünk olvasmányokat kellene ajánlanunk, illesztenünk. Jó lenne, ha összeérne a kettő, ami azt is jelenti, hogy ha nem akarjuk elveszíteni a kamasz olvasókat, nekünk is perspektívát kell váltanunk.

Interjút készítette:
Pajor Zsófia – Csorba Győző Könyvtár

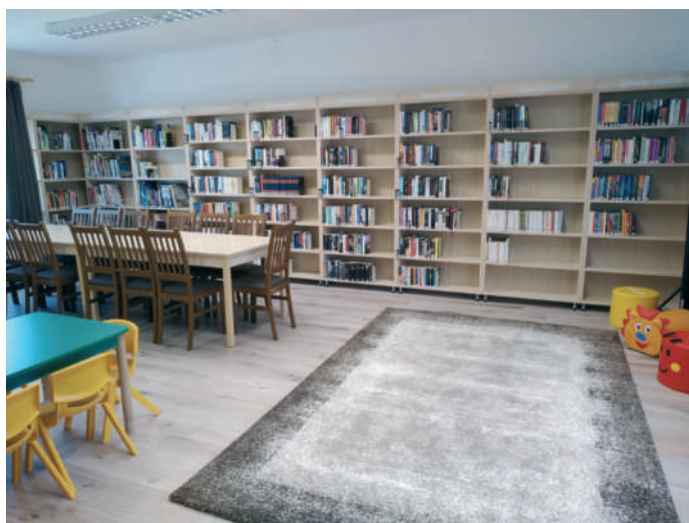
A magyarmecskei szolgáltatóhely

Magyarmecske település az ország egyik leghátrányosabb helyzetű térségében Dél-Baranyában, az Ormánságban található. A kis ormánsági falu, Magyarmecske (Mecske) nevét az oklevelek 1332-ben említették először Mekcheként, később 1542-ben Meche formában írták.

Ezen a területen hagyományosan mezőgazdasági termelés folyt, de a TSZ-ek megszűnésével a mezőgazdasági foglalkoztatás megszűnt, illetve nagyon alacsony szinten mozog. A mezőgazdasági termelés miatt jelentős mértékű ipari termelés nem folyt a területen, így a lakosság nagy része a városokba költözött, a továbbra is itt élők pedig a tömegközlekedés elégtelensége miatt csak nehezen tudnak eljutni a környező városokba dolgozni, egészségügyi ellátás igénybevétele miatt, vagy művelődési igényük kielégítése okán. Magyarmecske település központi helyet foglal el a környező településekhez képest, az önkormányzat óvodát tart fenn, és 8 osztályos általános iskola is működik, ahova Kisasszonyfáról, Gilvánfáról és Magyartelekről járnak be az iskolások és óvodások. Az iskolában is sok erőfeszítést tesznek a pedagógusok a gyermekek továbbtanulási esélyeinek megteremtése érdekében, de a délutáni, iskolán kívüli időszakban is szükség van olyan intézményes, szervezett szolgáltatásra, amely elősegíti művelődésüket, tanulmányaikat.

A faluban az elmúlt 8 évben Tanoda működött, amely biztosította a közösség formálását. A tanodában dolgozók vetélkedőket, a színház- és mozilátogatást, a klubjellegű foglalkozásokat (olvasó, kézműves, sport) szerveztek. A 2019. évtől a Tanoda működése megszűnt, szerepét a könyvtár vette át és szervezi a falu közösségi életét.

A könyvtáros, Balogh Klára igyekszik minél színesebb és élvezetesebb programokkal bevonni a település gyerekeit és szüleiket egyaránt: az év közel minden hónapjára kínálnak könyvtári foglalkozást, például „Csillag születik” néven vers, mese, ének és táncversenyt tartanak, amelynek célja, hogy mindenki megmutathassa magát az általa preferált kategóriában. Fontosnak tartják továbbá a néphagyományok és a népszokások felelevenítését, a közös, családi minőségi idő eltöltését. A kultúra ápolására a költészet napján „vers-falat” készítenek, jeles napokon megemlékezéseket tartanak. A nyári hónapokban tábor szerveznek a faluban, ahol színes programok várják az érdeklődőket. A táborban mesét dramatizálnak, báboznak, kézműveskednek, és a gasztronómiai élményekkel gazdagodik minden odalátogató (kemencében punyát [cigánykenyeret], langallót sütnek). Júliusban a falunapon „Mecskai polgárrá” avatják az újonnan születetteket, októberben, az emlékezés hónapjában a „Múltkutatók” régi családi képeket, adatokat gyűjtenek, amelyből egy mini kiállítást rendeznek, és aki szeretné, annak segítenek a családfája elkészítésében. A szolgáltatóhely 2020-ban jelentős átalakításon esett át, melynek keretében nagyobb alapterülettel, akadálymentesített mosdóval és akadálymentes könyvtár-

használatra várja az olvasóit. A korábbi könyvtártermet és a mellette álló helyiséget egybenyitották, így növelve a szolgáltatóhely nagyságát. A gyerekek így már nem csak olvasni vagy épp könyvet kölcsönözni tudnak, hanem bőven van hely játszani is.

A Nemzeti Kulturális Alap pályázatának köszönhetően a könyvtár teljes bútorzata cserélve lett, egységes szerkezetű és kinézetű polcrendszerek övezik a terem falait. Hozzájuk színben is egyező bútorok is érkeztek, asztalok, székek, de még könyvtáros pult is, melyek mind a számítógép-használók, mind pedig az olvasók vagy tanulni vágyók rendelkezésére állnak, de lehetőség van kézműves foglalkozások megtartására is. Mindezek mellett helyet kapott egy kellemes és színes kialakítású gyermek- és ifjúsági sarok is. A fejlesztés megvalósításával az önkormányzat célja egy mindenki által kiválóan használható, jól funkcionáló könyvtári helyiség, és közösségi tér kialakítása, melyben helyet kapott folyóirat-olvasó, gyermek-, és játszósarok, felnőtt részleg, olvasó-, és médiasarok, ahol minden könyvtárhasználó megtalálja az érdeklődési körébe illő dokumentumot. A település kisiskolás és óvodás korú gyermekei így egy megújult, modern közösségi térben minőségi szabadidőt tölthetnek el, játszhatnak és szocializálódhatnak a saját kortársaikkal. A nyugodt környezetnek köszönhetően a tanulni vágyók is megtalálhatják itt a helyüket.

A felújításnak és a folyamatosan megújuló könyvvállomány-nak köszönhetően remélhetőleg egyre több felnőtt olvasót is vonz majd a könyvtár hangulata.

Erdősi Alexandra – Csorba Győző Könyvtár

Honismereti Szakkör és Történeti Téka Sásdon

Baranyában az 1950-es évek végén kezdődött meg a honismereti szakkörök szervezése. Sásdon az elsők között, 1960 őszén alakult meg a szakkör, így ma ez a megye egyik legnagyobb múlttal bíró helyismereti műhelye. Vezetését 1962-ben vette át Vajda József, aki csaknem ötven éven át motorja volt a honismereti munka szervezésének. Az ő személyes népszerűsége és a tagság munkájának színvonala egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy a szakkör kezdettől fogva támogató közegben dolgozhatott: munkáját a helyi tanács, az állami szervek, a vállalatok és lényegében az egész lakosság segítette, tevékenységét a helyi és a járási művelődési központtal is összehangolta.

A honismereti szakkör megalakulásától fogva alaptevékenységként folytat településtörténeti kutatásokat. A tagok kezdetben felosztották egymás közt Sásd történetének egy-egy korszakát, kérdéskörét; módszeres kutatómunkával készültek például a sásdi direktórium ötvenedik évfordulójára, amelynek során értékes források kerültek elő. Az eredmények összegzéseként, a település első írásos említésének 650 éves jubileumára nagymonográfia összeállítását tűzték ki célul. A kimagasló színvonalú mű a megye legelismertebb kutatóit sorakoztatta fel, és Füzes Miklós szerkesztésében jelent meg 1982-ben. Emellett a szakkör kezdeményezésére önálló kötetben dolgozták fel a sásdi iskola és a tűzoltó testület történetét, a plébánia 1983-ig ívelő történetét az egyházi műemlékek bemutatásával, valamint elkészült a hegyháti települések helynév- és dűlőnév-gyűjteménye.

A helytörténeti kutatásokkal összefonódott a dokumentációs tevékenység, kortörténeti feljegyzések készítése, amelyet itt – egyedülálló módon – nem egy ember, hanem a szakkör egyik csoportja végzett. A települési krónika készítése a megyei tanács 1971-es utasítása nyomán Sásdon azonnal megkezdődött. A kitűzött cél maradéktalanul megvalósult, hiszen olyan emléktanyag készült az utókor számára, amely nemcsak megörökítette a település életének fejleményeit, hanem – a „nép hangjának” perspektíváját megjelenítve – kritikus megjegyzéseket, értékeléseket is fűzött a leírásokhoz. Míg a legtöbb településen hamar elhalt a mozgalom, addig Sásdon a krónikaírás továbbra is a szakkör munkájának egyik erősségét jelentette. A krónikaírással a 2010-es évek elején hagyott fel a szakkör: a változó jogi környezet megnehezítette, a nyomtatott és online sajtóban megjelenő adattömeg pedig részben feleslegessé is tette a város életének aprólékos dokumentálását.

A helyismereti kutatásokkal és a dokumentációs munkával párhuzamosan haladt a településtörténeti gyűjtemény létrehozása. A mai Sásdi Történeti Téka alapját Vajda József magángyűjteménye vetette meg. A szakkör számára felajánlott anyagot a tagság átgondolt ütemterv alapján gyarapította és feldolgozta, így az első 25 év alatt több mint 2000 okirat és tárgyi emlék gyűlt össze. Ezek közül kiemelkednek a ró-

mai leletek, a középkori okiratok, az 1848-as Tizenkét pont egy példánya, valamint a forradalmak és a tanácsköztársaság időszakát dokumentáló fotók. Ezekből 1985-ben nyílt meg a helytörténeti kiállítás, melyet maga a tagság rendezett. Egy 2009-ben elnyert pályázati támogatásnak köszönhetően a gyűjtemény önálló épületben kapott helyet. A korábbi kiállítás anyagából válogatást készítettek, minden tárgyhoz közérthető magyarázat készült. A kiállítás három fő egységből állt: a történeti rész a római kortól mutatta be Sásd fejlődését, a következő terem a dualizmus és a két világháború időszakába kalauzolta el a látogatót, és a neves sásdiakat mutatta be, a legkisebb teremben berendezett enteriőr pedig a kaszinónak állított emléket.

2019 fordulópontot hozott a Téka életében. Az épületben, amely civilek és nemzetiségek házaként működik tovább, helyet kapott a Német Önkormányzat és a Deutsch Klub Magyar-Német Kulturális Barátsági Egyesület. A történeti kiállítás második és harmadik termét ekkor megbontották, az enteriőr helyén német szobát alakítottak ki. Bár megvan a szándék a Történeti Téka fenntartására, az új kiállítás helyszíne és formája azonban egyelőre bizonytalan.

A szakkör munkájának harmadik pillére a közművelődési és ismeretterjesztői tevékenység. A nagyközönség számára rendszeresen szerveznek ismeretterjesztő előadásokat, pódiumbeszélgetéseket és kiállításokat. Ezek között kiemelkedő helyet foglalt el a 2016 novemberében megnyílt, a GULAG-emlékéhez kapcsolódó *Barakkba zárva – életre ítélve* című vándorkiállítás, amelyhez saját programelemeket kapcsoltak: felavatták a Sásdról elhurcoltak emléktábláját és bemutatták a malenkij robothoz helyi oral history-gyűjtésük eredményeit és fotóarchívumukat. 2017-ben megrendezték a Városrészek Vetélkedőjét, emellett a Téka a Múzeumok Éjszakája és a Múzeumok Őszi Fesztiválja országos akciónapokhoz is csatlakozott. A műhely kifejezett célja, hogy közösségi rendezvények, élményszerű programok révén örökség tovább a szülőföld szeretetét és a város történetének ismeretét – erre utal a Téka szlogenje: „Ahol mindig történik valami”.

Elindult a CSGYK blog

A Csorba Győző Könyvtár tevékenysége már egy újabb területen követhető: egy intézményi innovációnak köszönhetően blogot indítunk a weboldalunkhoz kapcsolva. A felület nem a hagyományos értelemben blog, vagyis nem személyes napló lesz, viszont megjelennek majd rajta olyan tartalmak, amelyek szorosan kötődnek Könyvtárunkhoz, tevékenységünkhöz, ennyiben talán személyesnek mondható a kapcsolódás. A publikálandó tartalmak között megtalálhatók lesznek Baranyához és Pécshez kapcsolódó helytörténeti írások, interjúk, könyvajánlók, tudósítások, továbbá multimédia-tartalmak is. Az új felületet kollégáink szerkesztik, akik havonta többször igyekeznek új tartalmakkal bővíteni az oldalt. A blog tovább szélesíti a lehetőségeinket, hogy hasznos tartalommal tudjunk szolgálni olvasóink és könyvtáros kollégáink felé. Az év első felében már számos érdekes téma jelent meg az oldalon, többek között írtunk a pécsi Hullámfürdő történetéről vagy Dulánszky Jenőről, aki az organikus építészet meghatározó alakja volt hazánkban. Olvassatok bennünket, küldjétek témaötleteket kollégáinknak! Köszönjük!

Elérhetőség: blog.csgyk.hu

Országos Könyvtári Napok 2021

Október 4-10. Szlogen: Együtt. Működik! –

Találkozások a könyvtárak valós és virtuális tereiben

A tervek szerint az Informatikai és Könyvtári Szövetség idén is megszervezi az októberi Országos Könyvtári Napok programsorozatát, amelyhez Baranya megye is kapcsolódik majd. Az idei év témája: a megváltozott körülmények, a pandémiás helyzet és a könyvtárak alkalmazkodása a változásokhoz, az online szolgáltatások körének bővülése. Kihívások és lehetőségek. Kiemelten kap helyet a könyvtárosok tudása, helytállása, a virtuális szolgáltatások jelentősége, az emberek személyes találkozási lehetőségének fontossága.

A TERVEZETT TEMATIKA:

2021. október 4., Könyvtárak a járványhelyzetben

Nyiss ki újra! – Tervezd újra! A járványhelyzet tapasztalatai a 2020-as és 2021-es időszakról. Egészségben és biztonságban a könyvtárban. Az egyén és a köz felelőssége. A könyvtár és a település kapcsolatát bemutató programok, szolgáltatások.

2021. október 5., Könyvtárak a mentális egészségért

A vírushelyzet mentális tanulságai. A testi és mentális egészség és az olvasás. A könyv, mint segítő. Könyvekkel, olvasással a lelki egészségért.

2021. október 6., A könyvtárak múltidéző szerepe

A múlt közvetítése, megőrzése, online lehetőségek, digitális tartalomszolgáltatások. Megemlékezések, történelmi eseményhez kapcsolódó játékok, kvízek, virtuális és valós közösségi programok, közösségi felületek változásai. Emlékezet és felelősség. Tiszteletadás, áldozatok, az emberiséget érintő veszélyek régen és ma.

2021. október 7., Könyvtárak a személyes kapcsolatokért

Kisközösségek tevékenységének újraindítása, új lehetőségek megnyitása, ösztönzés kapcsolódásra. Értékközösségek: mire vagyunk képesek együtt? A könyvtár közvetítő szerepe a település közösségfejlesztő folyamataiban. Generációk találkozása az online térben és a könyvtárban. Szomszédolás határon innen és túl. Határon túli magyar könyvtárakkal közös online események.

2021. október 8., A könyvtárosok tudásátadó szerepe

A jövő könyvtára és könyvtárosa. Új kompetenciák és kihívások. Személyre szabott oktatás a szépkorúak számára. A könyvtár mint a fejlődés helye. Könyvtárosok tudását, helytállását, a virtuális szolgáltatások jelentőségét, az emberek személyes találkozási lehetőségének fontosságát hangsúlyozó események. Beszéljünk JÓL online! Tudásvakcina a könyvtárban (hogyan megelőzd a tudatlanságot)?

2021. október 9., Egyensúlyban a természettel

Külső terekbe szervezett programok, túrák, egészséges életmódra való felhívások, környezetvédelmi témák, ökokönyvtár, zöld könyvtári programok. Tanuljunk egymástól: a karantén-konyha-kert lehetőségei, zöldségkosár szolgáltatások népszerűsítése. Sport, kirándulás, helyismereti séták és játékok.

2021. október 10., Könyves vasárnap: Minden út a könyvtárba vezet!

Programok minden korosztálynak; generációk találkozása a könyvtárban; családi vetélkedők, játékok, előadások, zenés műsorok szervezése a szolgáltatóhelyeken. Könyvtári legek – legidősebb, legfiatalabb, legtöbbet olvasók köszöntése, olvasók királya/királynője, ajándékok, kedvezmények.

Osszeállította:

Szeifer Csaba – Csorba Győző Könyvtár

KönyvTÁRsas

*A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni,
akarsz-e mindig, mindig játszani
(Kosztolányi Dezső)*

A koronavírus-járvány idején a közösségi tevékenységek az egészségünk érdekében ellenjavalltak voltak. Kérdés azonban az, hogy hogyan hatott mindez a mentális egészségünkre? Az állandó egyedüllét, bezárkózás, a szociális érintkezések hiánya a lelkiállapotunkat negatívan befolyásolja. Ezért most, amikor végre nyithatunk egymás felé, rendkívül fontossá vált, hogy az emberek visszataláljanak közösségeikhez. A felhalmozódott szociális gátlások legjobban a játékkal oldhatók és a társasjáték kiváló eszköz ehhez.

A könyvtárban szervezett társasjáték programok egyre népszerűbbek, különösen, ha az ifjúsági korosztályt szeretnénk becsalogatni a könyvtárba, vagy családi programot szerveznénk, de egyéb rendezvényeket (pl. olvasóklub, gyerekprogramok) is érdemes feszültségoldó játékokkal kezdeni. Persze nemcsak a fiatalok, hanem az idősebbek is szeretnek játszani, erre jó példa volt, amikor a könyvtárunkban a családoknak meghirdetett társasjáték napra egy lelkes 77 éves bácsi is érkezett, sakk-készlettel a kezében.

A legtöbb társasjáték szorongásoldó, agyserkentő és örömet okoz, növeli a kreativitást, fejleszti az önismeretet és az empátiát, megtanít elviselni a vereséget, együttműködni és megbocsátani. Az ismerkedés időszakában érdemes stresszoldó játékokkal, egyszerűbb társas-, kocka- vagy kártyajátékkal kezdeni és ha már összeszokottabb a csapat, kezelhetőek a konfliktusok, be lehet vetni konfrontatív, intímabb játékokat is. A játékokat elkészíthetjük saját kezűleg és kapcsolódhatnak a könyvtári foglalkozásokhoz. A Hedbanz mintájára alkothatunk „Ki vagyok én?” társasjátékot: papírból fejpántot készítünk, amelyre öntapadós címkét helyezünk. A kártyát viselő játékos nem látja, hogy ki vagy mi is ő, a többieknek kell erre rávezetni. A címkére kerülhetnek regényhősök, vagy tematizálhatjuk a kártyákat (természet, mese stb.). Az Activity nagyon népszerű minden korosztályban, fejleszti a verbális és nonverbális készségeket. Könyvekhez, szereplőkhöz kapcsolódó kártyákat a gyerekek is gyárthatnak, amelyeket aztán elmutogatnak, körülírnak, lerajzolnak. A számos készséget fejlesztő Story Cubes játék során a kockákon látható képek alapján közös történeteket mesélnek el a résztvevők, ebből születhetnek vicces mesék, vagy ismert regényhősök életét is tovább szövik. Készíthetünk a gyerekekkel a Dixit mintájára fantáziakártyákat, vagy gyárthatunk olvasmányélményhez köthető, illetve tematikus (pl. farsangi, környezetvédelmi stb.) kártyajátékokat is. A gyerekek maguk is szívesen készítenek kártyákat, és rendkívül élményt jelent számukra a saját kártyákkal való játék.

Egyszerű társasjátékot készíthetünk magunk is, ha valamelyik jeles naphoz vagy egy könyvhöz szeretnénk kötni a játékot. Az internetről letölthető társasjátéksablonok leegyszerűsítik a dolgunkat. Egy tábla többféle társashoz is felhasználható, csak a szerencsekártyákat kell variálni az éppen aktuális világnapokhoz (pl. víz világnapja, népmese napja stb.) kapcsolódva. Kvíz-kérdéseket is becsempészhetünk a kártyák közé. Ezek a játékok

később is felhasználhatók. A könyvtárban készített Lúdas Matyi társasjáték libás kártyáit például Márton napkor is felhasználtuk libakereséshez. Az Országos Könyvtári Napok tematikájához is köthető a társasjáték program, hiszen az idei tematika része a közösségek tevékenységének újraindítása, a családi programok és az ökokönyvtár. A zöld könyvtári programokhoz kapcsolódva rendezhetünk öko-barát játszóházat, ahol újrahasznosított anyagokból készíthetjük el közösen a játékokat, amelyeket aztán ki is próbálhatnak a gyerekek. Rendkívül kis befektetéssel igen szórakoztató játékokat lehet készíteni ily módon, pl. WC-papír gurigával a pingponglabdát meghatározott célba kell juttatni, vagy gurigapályán a különböző színű kupakokat a megfelelő lyukba kell bevezetni. Készíthetünk cipősdoboz és csipeszek felhasználásával csocsót, dobozkartonból és kupakokból készült malomjátékot vagy egyéb táblás játékot, illetve PET-palackból és a hozzá

rögzített kupakból ügyességi játékot. Mindegyik egyszerű ötlet, és arra ösztönzi a gyerekeket, hogy más szemmel nézzék a ki-dobandó szemetet. Egy ilyen játszós nap közben ismereteket is oszthatunk meg az újrahasznosításról és a környezetvédelemről.

Manapság nagyon népszerűek a fiatalok körében a problémamegoldó feladatok, szabadulósobák. Ha a tortán, ha a könyvtárban sikerül a könyvekkel, olvasmányélményekkel összekötni a játékot, vagy könyves téma köré szervezni egy kalandtúrát. Rejtvények, találos kérdések, képrejtvények és egyéb feladványok teszik izgalmassá a kincsvadászatot. Elhelyezhetünk

borítékokban egy-egy ismert olvasmányhoz kapcsolódó szavakat, rajzokat, tárgyakat, amelyeket a gyerekeknek össze kell kapcsolni. Ha jó a megoldás, továbbmehetnek. A gyerekek minden egyes feladat megoldásával közelebb kerülnek a „kincshez”. Az okostelefon is bekapcsolható a játékokba. Például nyomozós játékot készíthetünk a gyerekeknek, amelynek során QR-kód leolvasásával haladhatnak tovább a feladványban, és így juthatnak el végül a megoldáshoz. Ha sikerül a könyvekkel összekötni a játékot, felkelthetjük a gyermekben szunnyadó olvasót...

Kissné Heinrich Szilvia – Csorba Győző Könyvtár

HASZNOS TUDNIVALÓK

Az informatikai eszközök felügyelete a szolgáltatóhelyeken

A Csorba Győző Könyvtár megállapodásban vállalt feladata, hogy a könyvtári szolgáltatásokhoz szükséges informatikai eszközöket, kis értékű tárgyi eszközöket beszerzi, valamint biztosítja ezek felügyeletét, karbantartását. Ennek keretében már 2013 óta folyamatosan helyez ki tartós letétbe az intézmény számítógép-konfigurációkat, nyomtatókat, projektorokat, vonalkódozókat, fényképezőgépeket és sok más technikai eszközt.

Az eszközbeszerzések a települések igényeit figyelembe véve történnek, valamint a referensek is javaslatot tesznek a fejlesztésre. Az így, központilag beszerzett eszközök a Könyvtár leltárába kerülnek, és az informatikusok, valamint a területi referensek szállítják ki azokat a szolgáltatóhelyekre. Az eszközöket minden esetben az önkormányzat képviselője veszi át, és a használatba adás időtartama alatt teljes körű anyagi felelősség terheli. Ehhez átadás-átvételi jegyzőkönyv is készül. Fontos, hogy a kihelyezett eszközöket csak a szolgáltatóhely helyiségében lehet tárolni, át-helyezésre csak engedéllyel van lehetőség. Az eszközöket kizárólag a könyvtári tevékenységgel összefüggésben lehet használni, de külön megállapodás alapján a technikai eszközök (pl. erősítők, keverők, mikrofonok stb.) a település egyéb rendezvényeihez is használhatók.

Az intézmény tulajdonában lévő eszközök karbantartását a Csorba Győző Könyvtár Informatikai csoportja végzi. Fontos kiemelni, hogy csak a Könyvtár személyzete jogosult a karbantartásra, tehát a számítógépeket, laptopokat újratelepíteni, a gépházat megbontani tilos! A helyi munkatárs felelősséggel tartozik a szolgáltatóhelyre a Könyvtár által kihelyezett eszközökért és egyéb berendezésért, azok meghibásodásáért, károsodásáért, esetleges hiányát azonnal jeleznie kell a területi referensének vagy az informatikusoknak.

A hibabejelentést többféle módon lehet megtenni: a területi referensnek, illetve az informatikusoknak küldött e-mailben, vagy akár a nemrég létrehozott űrlap segítségével is. Az elérhetőségek a számítógépekre ragasztott matricákon, illetve a honlapon találhatók. <https://bkszr.csgyk.hu/elkerhetosegek>

A hibabejelentő űrlap eléréséről minden munkatárs tájékoztatást kap. Az űrlapon az ellátási térség, a település és az elérhetőségek megadásával, a kihelyezett eszközökkel kapcsolatos hibákat lehet jelezni az informatikusok és a referensek felé. A hibaelhárítás hosszabb időt is igénybe vehet, így sürgős esetben a telefonos megkeresést javasoljuk. A hibák javításának állapotáról a referenseknél és az Informatikai csoportnál lehet érdeklődni.

A hibaelhárítás történhet távoli eléréssel, az eszközök személyes ellenőrzésével, vagy hosszabb javítási munkák esetén az eszközök központba szállításával is. Fontos, hogy a távoli eléréshez a gépeknek bekapcsolt állapotban kell lenniük.

A könyvtárhasználati szabályzatban már megismerhetik az olvasók az alapvető számítógéphasználati szabályokat, de egyediakat is létre lehet hozni, azonban erről minden esetben tájékoztatni kell az olvasókat. Érdemes a szabályzatot vagy egy egyszerűsített információs táblát kifüggeszteni a számítógépek közelébe is.

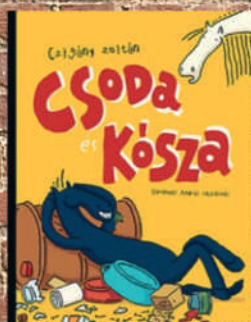
A nyomtatók felügyeletét is az Informatikai csoport végzi, azonban a kifogyott patron pótlása az önkormányzat feladata. A Könyvtárnak nincs lehetősége minden településen biztosítani a folyamatos patroncserét, azonban a kiválasztásában, illetve a beszerelésben természetesen segítséget nyújtunk. Az önkormányzatoknak lehetőségük van térítés ellenében biztosítani a reprográfiai szolgáltatásokat, így a patronok cseréje megoldott lehet, azonban ezt a könyvtárhasználati szabályzatban is jelezni kell előre.

A célunk, hogy a könyvtári szolgáltatóhely rendelkezzen az elektronikusan, illetve interneten elérhető információk használatához, a könyvtár működtetéséhez, nyilvántartások vezetéséhez szükséges informatikai eszközökkel (az ajánlás szerint a szolgáltatóhelynek legalább két használói és egy könyvtárosi munkállomással kell rendelkeznie), és ezek megfelelően működjenek. Így tehát közös érdekünk, hogy a hibabejelentés megtörténjen, és mindenhol karbantartott eszközpark várja a látogatókat.

Szöllősi Gréta – Csorba Győző Könyvtár

KÖNYVAJÁNLÓ

Nem kötelezően kötelezők
- kortársak az iskolai
olvasmányok között

alsósoknak

felsősöknek

középiskolásoknak

az eredeti művek után igazán élvezetesebbek
nem érdemes kihagyni

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@googlemail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Bali Máté	bali.mate@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Molnár Ferenc	molnar.ferenc@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános Könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Szerecz Gábor	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
	Urvald Péter	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Fódi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28012
Beszerezés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál

A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról

Mesél a kő

Mondák a magyar
történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos
jaj de álmos
Vacsakamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda

Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto

Moszkva tér

Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerелем
Szindbád
Tízezer nap